

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celote no v Ju-
goslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisno se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon števil. 50, upravnništva števil. 328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 43 mm višine
po 2 D 50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po praznikih

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nesrečne metode.

Opetovano je naša javnost grajala zunanjo politiko naše države, ker je kabinetska politika, ker se vodi tajno, tako da niti parlament ne ve, kakšne so njene smernice, in je ne more nihče kontrolirati. Toda g. Ninčič se za to prav nič ne zmeni.

V sporu z Bolgarijo je jugoslovanska javnost črpala obvestila iz tujih virov. Naše zunanje ministrstvo je kljub velikemu razburjenju cele javnosti trdovratno molčalo. Molčalo je tudi potem, ko smo stali pred nepojmljivim dejstvom, da je Bolgarija pridobila za svoje stališče Francijo in Anglijo, ko smo stali osamljeni pred Evropo, dasi je naše stališče spričo vednega zlobojca vznemirjanja južne Srbije po od bolgarske vlade protežiranih komitaših, teh vednih motileh in rušilcih miru na Balkanu, popolnoma upravičeno in v interesu miru v Evropi! Zunanjemu ministru se ni zdelo vredno pojasniti vzrokov ali vsaj izpregovoriti besedico celo k poraznemu dejstvu, da nas je v tem slučaju zapustila Francija, kar je naša javnost najbolj zadelo, ker je Francija naša največja prijateljica in opora, naša najbolj odkrita in nesebična zaveznica. Tu je g. Ninčič dosegel rekord svoje molčečnosti v škodo stvari.

Pred nami se vrste novi dogodki in g. Ninčič ostaja zvest samemu sebi. Vsa zunanja ministrstva kulturnih držav dan za dnem objavljajo poročila o pripravah za jesensko zasedanje Društva narodov. Do minucioznosti natančno pretresajo v komunikacijah možnosti, ki bi se mogle pripetiti in pojasnjujejo svoje stališče, da si prihranijo razočaranje med državljani in obveste inozemstvo. Kaj pa pri nas? Ali sploh vemo le v eni točki delovnega programa skupščine Društva narodov, kako stališče bo zastopala naša delegacija? Ali je gosp. Ninčič povedal vsaj eno misel, ki jo hoče na zasedanju zagovarjati ali pobijati?

V Ženevi bo stala naša delegacija pred novimi dejstvi evropske politike, povzročenimi po negativnih rezultatih spomladanskega zasedanja Društva narodov. Nastopil je Mussolini z gesto osvajačevala kolonij. Angleško-italijanski spor z Abesinijo leži na mizi tajništva Društva narodov in čaka rešitve. Francija se čuti tu prizadeto. Španija je sprožila vprašanje Tangera in ga zahteva zase. Italijansko-španska pogodba o »garnaciji miru v Sredozemskem morju« in italijansko-angleški dogovor pomeni afront Italije proti Franciji. Rumunsko-italijanska prijateljska pogodba ima namen iztrgati Rumunijo iz politike Male antante in jo podrediti italijanskemu pokroviteljstvu. Italijanskim aspiracijam v srednji Evropi in na Balkanu naj služi zblizanje Rumunije in Mažarske, ki je od spomladi krepko napredovalo. Težaven finančni položaj Francije je dal Italiji priložnost, da je napravila par krepkih korakov v smeri gospodstva v Srednji Evropi in ob Sredozemskem morju. Če upoštevamo še, da se bo v Društvu narodov izvršila bržčas dosti pomembna pregrupacija sil, takoj, ko bo sprejeta Nemčija, se vendar vsakdo upravičeno vprašuje: kaj pravi k temu Jugoslovavija, ki se nahaja v sredi tega vrtinca?

Edina naša pojojna prijateljska zveza, na katero se moremo vselej trdno zanesti, je bila Francija. Ta je radi zadnjih dogodkov v očitnem antagonizmu z Italijo. Vprašanje reorganizacije Društva narodov bo očitno uporabila tudi Anglija v svojih interesih. Dasi je Chamberlain največ pripomogel k spomladnemu zavlačevanju sprejema Nemčije, danes Anglija z nenavadno odločnostjo poudarja, da mora biti Nemčija sprejeta takoj na prvih sejah brez ozira na želje Poljske, ki jo zagovarja Francija.

V tem boju Francija potrebuje in išče pomoči. Tu so vzroki, da pogajanja med francosko in sovjetsko delegacijo razmeroma dobro napredujejo. Organizacija jeklenega in železnega trsta med francosko, belgijsko in nemško težko industrijo, ki je tako živo udarila italijansko gospodarstvo, ni v nemali meri posledica tega položaja.

Francija in Italija pričakujeta od nas odločne orientacije. Nasprotje med njima nam ne bo dovolilo molčanja in oklevanja. Ena in druga nas bo zahtevala in to sedaj. Ali bomo torej dokončali in udeležili načrt francosko-jugoslovanske prijateljske pogodbe, ki se ji Ninčič že leto dni izogiba, ali pa bomo pustili, da ugodno priliko odplavijo italijanski valovi? Z Italijo je naše razmerje urejeno. Za ohranitev naše neodvisnosti, za dvig naše moči in odpornosti proti našim nasprotnikom, za ohranitev našega prestiža na Balkanu in v Mali antanti pa je potrebno, da sklenemo prijateljsko

zvezo s Francijo, pa seveda tudi, da ohranimo dragoceno prijateljstvo z Anglijo ter si poiščemo novih prijateljev.

In ko smo na takem razpotju, Ninčič molči. Ali bo molčal tudi v Ženevi in se molče vrnil z novo izgubo v Belgrad? Potem se ne čudimo, če z vso svojo avtoriteto ne uveljavimo

mo zahtev proti vznemirjevalcem miru na naši jugovzhodni meji. Časih je molk potreben, toda trdovratni molk g. Ninčiča je v škodo interesom naše države. Te njegove kabinetske metode oropajo našo zunanjo politiko potrebne in dragocene opore dobro poučenega, kontrolirajočega in interesirajočega se javnega mnenja.

Važna misija predsednika nar. skupščine.

Belgrad, 27. avg. (Izv.) Kakor smo že poročali, se je včeraj vrnil v Belgrad predsednik narodne skupščine Marko Trifković. V političnih krogih se opaža velika aktivnost, ki jo je takoj po svojem prihodu razvil Marko Trifković. Takoj danes dopoldne je bil v radikalnem klubu, kjer se je razgovarjal z nekaterimi uglednejšimi člani radikalnega

kluba, tako n. pr. z Ilijo Mihajlovičem. Delj časa je konferiral tudi z znanim Gjorgje Jeleničem. Nato je bil pri predsedniku vlade Uzunoviču, Ninčiča pa je posetil celo dvakrat, in sicer dopoldne in popoldne. Politični krogi so te razgovore M. Trifkoviča zelo opazili. Domneva se, da ima M. Trifković v sedanjem položaju jako važno misijo.

Vladi se ne mudi s pomožno akcijo poplavljenim krajem.

Belgrad, 27. avg. (Izv.) Narodni poslanec Vesenjaj se je danes informiral pri finančnem ministru, kako daleč je dozorela akcija vlade za pomoč onim, ki so bili prizadeti radi povodnji in drugih elementarnih nezdog. Poslanec Vesenjaj je opozoril finančnega ministra, da je pomoč nujna. Minister pa je odgovoril, da še ni napravila vlada nobenih definitivnih zaključkov, in to radi tega,

ker merodajni resorni ministri še niso gotovi s svojimi tozadevnimi poročili. Splošno se ugotavlja, da je počasnost vlade v danem primeru vsega obsojanja vredna in bi nagli sklepi v tem pogledu bili več kakor na mestu. Treba je samo pomisliti, da gledajo ljudje težje v bodočnost, kakor ministri, ki za svoje posete na krajih nesreče dobivajo ne ravno majhne dnevnice.

Italija se čedaljebolj uveljavlja na Balkanu

Belgrad, 27. avgusta. (Izv.) Spričo političnih poročil iz Bukarešte se v tamkajšnjih diplomatskih in političnih krogih zelo poudarja, da se je odgovor bolgarske vlade na kolektivno noto kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, Romunije ter Grčije zato odložil, ker e italijanska vlada, oziroma g. Mussolini interveniral pri generalu Avarescu v tem smislu, da ga pridobi za mirno kvitiranje molka bolgarske vlade. Ravno tako je verjetno, da bo vsled Mussolinijeve intervencije opustila

bolgarska vlada namero, da predloži ta konflikt Društvu narodov. Po vesteh, ki krožijo v tukajšnjih političnih krogih, se je Mussolinijeva intervencija v zgoraj omenjenem smislu izvršila ob priliki zaroke italijanske prince Giovane z bolgarskim kraljem Borisom. V dobropoučenih krogih se mnogo šušlja o Mussolinijevih prizadevanjih, ki gredo za tem, da opusti Romunija svoje protibolgarsko stališče na Balkanu.

Pretresanje korupcije v anketnem odboru.

JOCA JOVANOVIĆ POPOLNOMA OPRAVIČEN.

Belgrad, 27. avg. (Izv.) Na današnji seji anketnega odbora je bila v razpravi radikalna interpelacija proti šefu zemljoradniške stranke Joci Jovanoviću. Interpelacija mu očita, da kot poslanik v Londonu ni oddal svojemu nasledniku uradnih računov in da je bilo potrošenega okrog 2 milijona državnega denarja. Na zahtevo anketnega odbora je zunanje ministrstvo poslalo zadevno poročilo. V tem poročilu ugotavlja zunanje ministrstvo, da je Jovanović kot poslanik v Londonu popolnoma v redu oddal vse svoje posle in blagajno nasledniku in da so vsi računi našega londonskega poslanstva za dobo Jovanovičevega službovanja v redu likvidirani. Kakor je znano, je Jovanović govoril na protikorupcijskem shodu v Ljubljani, kar je kot poštenjak lahko storil.

Nato je anketni odbor pretresal interpelacijo demokratskega poslanca Šečerova proti bivšemu finančnemu ministru Stojadinoviću radi odkupa tovarne papirja »Vapa«. Pod Stojadinovičevim ministrovanjem je uprava državnih monopolov vložila v to podjetje polovico glavnice v znesku 20 milijonov Din; dru-

ga polovica glavnice v isti višini pa je pripadla lastniku tovarne »Vapa«. Državi bi imela pripasti polovica aktiv, to se pa ni zgodilo. Aktiv do danes ni, pač pa je podjetje prenehalo z obratovanjem ter je zaprti radi pomanjkanja na obratni glavnici. Nato se je vnel spor med državo in »Vapo«. Komisija je sledila komisiji, predlog predlogu. Enkrat se je stavil predlog, naj država odkupi polovico podjetja, drugi pa naj to stori »Vapa«. Med tem pa je podjetje počivalo. V finančnem zakonu za leto 1926-27 se predvideva pooblastilo, da uprava državnih monopolov lahko popolnoma odkupi podjetje »Vape«, tako da bi tovarna prešla popolnoma v državno last. To pooblastilo pa seni izvršilo, ker ni dal finančni minister Perić potrebnega odobrenja, ampak je celo zadevo izročil stalnemu pravnemu odboru. Tozadevna preiskava še ni končana in se bo nadaljevanje te razprave vršilo na eni prihodnjih sej. Radi jutrišnjega pravo-slavnega praznika se vrši prihodnja seja anketnega odbora v ponedeljek, kjer se bo po vsej priliki razpravljalo o Rade Pašičevi aferi.

Upanje na uspešno zborovanje Društva narodov.

London, 27. avgusta. (Izv.) V oficijelnih krogih gledajo na jesensko zasedanje Društva narodov z velikim optimizmom. Pričakujejo, da bo študijska komisija za reorganizacijo Društva narodov enoglasno predlagala sprejem Nemčije.

Berlin, 27. avg. (Izv.) V odseku za zunanje zadeve je minister dr. Stresemann poročal o pripravah za sprejem Nemčije v Društvo narodov. Komunisti so stavili predlog, da Nemčija takoj umakne svojo prošnjo za vstop. Razočaranje so vzbudili nemški nacionalci, ki so glasovali za komunističen predlog, dasi je njihov vodja grof Westarp poprej govoril v tonu dobrohotnega opozicionalca. S tem so nemški nacionalci dokazali, da še vedno niso pristali na sedanjo nemško zunanjo politiko in pokopali so vse upanje, da bi se v doglednem času mogla z njimi napraviti vladna koalicija, za

katero so se zadnji čas pri centru zelo zavzemali.

Pariz, 27. avg. (Izv.) Briand je sprejel poljskega zunanjega ministra Zaleskega, ki se je na potu v Ženevo ustavil v Parizu. Francoski diplomatski krogi so mnenja, da Poljska v Ženevi ne bo delala nikakih resnih težav. Upajo, da se bo Poljska zadovoljila z nestalnim sedežem v svetu, zlasti tedaj, če bi se našla rešitev s tako zvanimi napol stalnimi sedeži.

Ženeva, 27. avgusta. (Izv.) Podkomisija razorožitvene konference bo začela zasedanja Društva narodov prekinila s svojimi sejami.

SMRTNE OBSODBE V TURČIJI.

Carigrad, 27. avg. (Izv.) Radi veleizdaje so bili obsojeni na smrt Džavid Bej, Nazim Bej, Nail Bej in Hilmi Bej. Izvršitev obsodbe se je izvršila danes.

Razprava o davčnem zakonu.

Belgrad, 27. avgusta. (Izv.) Danes popoldne je nadaljeval davčni odbor z razpravo o čl. 59 do 69, ki govore, kakor že omenjeno, o davkih na podjetja. Čl. 59 in 60 sta se sprejela brez vsakih sprememb. Glede čl. 61 se je sklepanje odložilo. Čl. 62, ki govori o davku na rente, se z malimi spremembami sprejme. Ravno tako čl. 63. Spreminjevalni predlogi, ki sta jih stavila poslanca Polić in Veselj, so bili od vladne večine odbiti. Člena 64 in 65 sta bila sprejeta brez spremembe. Pač pa se je vnela živahna razprava o besedilu čl. 66, h kateremu je poslanec Vesenjaj stavil dodatni predlog, ki naj zaščiti kmetijski kredit v kmetijskih zadrukah in ki naj oprosti delavske sloje davčnih bremen. Končno je bila redakcija tega člena pri sklepanju o tem členu rezervirana za pozneje. Sklepanje o tem členu se je odložilo na predlog finančnega ministra, in to radi tega, ker so s predlogom poslanca Vesenjaja soglašali tudi nekateri poslanci vladne večine. Besedilo čl. 67 se je spremenilo v toliko, da ima pravico oprostitve od davka na rente ustanov (verskih, humanitarnih itd.), ministrski svet in ne finančni minister sam. Čl. 68 se je sprejel z nekaterimi malimi spremembami. Sklepanje o čl. 69 se je odložilo na pozneje. Prihodnja seja davčnega odbora se radi jutrišnjega pravoslavnega praznika vrši v ponedeljek.

RAZGOVOR UZUNOVIČ-PAVLE RADIĆ.

Belgrad, 27. avgusta. (Izv.) Predsednik vlade Uzunović se je danes odpeljal v Jagodino in se vrne šele v nedeljo zvečer ali v ponedeljek zjutraj, ker je jutri pravoslavni praznik. Pred svojim odhodom je imel še razgovor s Pavlom Radićem, ki se je odpeljal danes zvečer v Sarajevo.

TRGOVINSKA POGODBA MED JUGO-SLAVIJO IN ANGLIJO GOTOVA.

Belgrad, 27. avgusta. (Izv.) Kakor se poroča iz ministrstva za zunanje zadeve, je naša delegacija v Londonu končala pogajanja z zastopniki angleške vlade glede trgovinske pogodbe z nami. Pogodba je parafirana in bo v najkrajšem času ratificirana. Naša delegacija je po zaključitvi pogajanj odpotovala v Bruselj, da tudi tam vodi pogajanja za zaključitev slične trgovinske pogodbe z Belgijo.

LLOYDOVA LADJA SE POTOPILA.

Trst, 27. avgusta. (Izv.) Ravateljstvo tukajšnje paroplovne družbe »Lloyd Triestino« je prejelo iz Bombaya brzojavno obvestilo, da se je približno 100 milj južno od Bombaya ponesrečila ladja družbe. Posadka ladje se je sicer rešila na rešilnih čolnih, a ladja se je potopila. V mornariških krogih je napravila ta vest globok vtis.

FAŠISTI PROTI KATOLIŠKIM SKAVTOM.

Milan, 27. avgusta. (Izv.) Iz Mantove so prišla semkaj poročila, da so bile v Mantovi ter v vsej pokrajini razpuščene vse organizacije katoliških skavtov.

ANGLEŠKA RUDARSKA STAVKA.

London, 27. avg. (Izv.) Včeraj so se sestali ministri z voditelji rudarjev. Konferenca, ki ji je prisostvoval tudi Churchill, je trajala poldrugo uro. O uspehih konference niso niti ministri niti rudarji dajali nikakih izjav.

London, 27. avg. (Izv.) Radi zahtev rudarjev, da se odpravijo straže pri rudniku San Hellens (Lancashire), je prišlo do spopadov s policijo. 3000 delavcev je napadlo policijo s kamenji, pri čemer je bilo več stražnikov poškodovanih. Strta so tudi vsa stekla v bližnjih trgovinah.

London, 27. avg. (Izv.) Pet članov angleških strokovnih organizacij, ki so se udeležili angleško-ruskega kongresa v Berlinu, se je danes vrnilo z letalom v London. Nobeden ni hotel o zborovanju podati nikakih izjav.

London, 26. avg. (Izv.) »Daily Mail« poroča iz Tokia, da je smrtna obsodba 15 trgovcev v Mukdenu radi špekulacije z valuto povzročila veliko strahu. Trgovci so po veliki večini zaprli svoje poslovne lokale.

Berlin, 27. avgusta. (Izv.) Vlada demantira vest, katero je priobčila Chicago Tribune, da se v Nemčiji izdelujejo podmorski čolni.

Praga, 27. avgusta. (Izv.) Kakor poroča »Narodni práce« se bodo v Karpatski Rusiji v kratkem izvršile važne politične izpremembe. Višji uradnik Rozsypal bo odslovljen s svojega mesta.

Demokratski režim v Grčiji?

VLADA BO VPOSTAVILA DEMOKRACIJO? — NOVA VLADA NAPRAM JUGOSLAVIJI PRIJATELJSKO RAZPOLOŽENA. — PLASTIRAS NAMERAVA PROTIREVOLUCIJO, AKO NOVA VLADA NE USTANOVI PRAVE DEMOKRACIJE.

Atene, 27. avg. (Izv.) Nanovo sestavljena vlada je danes položila prisego. Predsednik vlade ter obnem minister vojne in mornarice je general Kondilis. Minister za zunanje zadeve je grški poslanik v Angori Argiropulos, minister za notranje zadeve in promet pa je vseučiliški profesor Petmezias. Istočasno so voditelji vseh strank izjavili, da bodo podpirali novo vlado. Volitve za parlament so razpisane za 24. oktobra. Predsednik vlade je izjavil, da bo nadaljeval sodelovanje s šefi političnih strank v cilju, da se izvrše priprave za volitve ter rešijo istočasno vsa aktualna vprašanja. Minister za prosveto ter interimistično ministrstvo za begunce je prevzel dr. Papas, finance Drozopulos, poljedelstvo in interimistično trgovino Makos, justico Driantafilopulos.

Atene, 27. avg. (Izv.) Kondilosova vlada namerava glasom poročiti izvajati svoj program v tem smislu, da se napravi konec politični anomaliji, ki se je bila stvorila pod bivšo diktaturo. Sedanja vlada se bo trudila, da pride do vpostave republikanske vlade in da se zajamčijo narodne svoboščine. Zato bo vlada 24. oktobra izvršila svobodne parlamentarne volitve s tem namenom, da se vrne v Grčijo normalna politična situacija. Vzporredno pa bo sedanja vlada težila tudi za tem, da reši vsa hipna gospodarska ter administrativna vprašanja. Posebno pa si bo vlada prizadevala, da bo zajamčen red v vojski in mornarici s ciljem, da se vojska vzdrži od vsakega mešanja v politično življenje grške republike. Ravnotako se bo vlada potrudila navezati tesne prijateljske stike z vsemi sosednimi državami. Sprito najiskrenejšega čustvovanja s srbskim narodom, ki so bili Grki nanj navezani posebno v dneh skupne borbe, bo grška vlada storila vse priprave, da bo lahko narodna skupščina na prijateljski način rešila nekatera vprašanja, ki so se morala odložiti.

Atene, 27. avg. (Izv.) Po naročilu generala Kondilisa se je general Pangalos premestil iz zapora Egin v mesto samo. Vzrok tej premestitvi je v tem, ker se je odkrila zarota, ki je šla za tem, da se Pangalos osvobodí in prepelje v Italijo. Ob razkritju zarote je bil zaprt bivši poveljnik Kolealeksis.

Glasom poročil je bil Kondilisu predlo-

žen predlog, da se izločijo iz vojske vsi oni častniki, ki so sodelovali pri prejšnji revoluciji. Smatra se, da bo to težko izvesti. Da se enkrat za vselej prepreči vsak poizkus pomagati Pangalos, da se reši, bo Pangalos baje prepeljal na Kreta, kjer bo interniran v trdnjavi Sedin.

Belgrad, 27. avg. (Izv.) Kakor smo že včeraj poročali, so naše oblasti ustavile po naročilu notranjega ministrstva v Bitolju grškega generala Plastirasa, ki je tjakaj došel iz Francije. Kakor se poroča iz Bitolja, so generala Plastirasa včeraj zjutraj izpustili, ker je ministrstvo za notranje zadeve dalo nalog, da se general Plastiras izpusti. General Plastiras je nato prekoratil grško mejo in se z avtomobilom odpeljal v notranjost države. Prihod generala Plastirasa je po poročilih iz Grčije izzval med tamkajšnjimi ljudskimi krogi veliko vznemirjenje, ker se ne ve, s kakšnimi nameni in načrti se je vrnil v Grčijo. Na podlagi poročila »Politike« iz Gjevglije izvevmo, da se namerava Plastiras zadržati v Klarisi, kjer se momentano nahaja, odkoder namerava staviti na generala Kondilisa in provizorno grško vlado vprašanje in predlog: ali hočeata Kondilis in Konduriotis opustiti vsako misel na diktaturo in formirati pravo narodno parlamentarno vlado? V slučaju negativnega odgovora je general Plastiras pripravljen, da krene s solunskimi in tesalskimi garnizijami proti Atenam. Cela Tesalija je namreč na njegovi strani, ravnotako tudi Makedonija z garnizijama v Solunu in Seresu.

Tudi na podlagi drugih poročil ni izključeno, da pride do novih nemirov ter nesoglasij med Plastirasom, ki je prispel v Grčijo po nalogu venezelistov, ter Kondilisom ter Konduriotisom. Nadaljnji politični razvoj v Grčiji se pričakuje z velikim zanimanjem.

Belgrad, 27. avgusta. (Izv.) General Kondilis je ob priliki prihoda generala Plastirasa izjavil dopusniku solun. lista »Nea Alikes«, da ima sicer general Plastiras sedaj pravico vrniti se v domovino, ne bo pa imel pravice mešati se v notranje zadeve; posebno pa ne sme misliti na kake ostrejšje akcije proti Pangalos, ki bo sojen po državnem zakonu in samo po zakonu.

Italija podpira španske zahteve po Tangeru.

Rim, 27. avg. (Izv.) Španska nota glede Tangera in sedeža v svetu Društva narodov, ki jo je španski zastopnik izročil Mussoliniju, je posledica poprejšnjih podrobnejših dogovorov. Italija je želela, da Španija ti dve zahtevi formulira v obliki posebne note, na katero bo Italija v par dneh odgovorila. Španija izraža upanje, da se bo vprašanje španske zahtebe Tangera ali vsaj mandata Društva narodov nad tem ozemljem vezalo z rešitvijo španskega sedeža v svetu Društva narodov. Italijanski vladni krogi razglasaajo, da junctim med tema dvema zadevama povzroči lahko nevarne komplikacije neposredno pred zasedanjem Društva narodov, da bo pa Italija vsekakor s simpatijami podpirala španske zahteve.

Pariz, 27. avg. (Izv.) Španska vlada je razposlala okrogno noto v Pariz, London, Rim

in Washington. V tej noti Španija oficijelno formulira svoje zahteve glede Tangera. Španija zahteva zase mandat Društva narodov nad tem ozemljem. Francoska vlada je mnenja, da tej zahtevi ni mogoče ugoditi, ker Tanger ne spada v kompetenco Društva narodov. Kajti po paktu Društva narodov deli le-to le kolonije in teritorije, ki so jih izgubile premagane države. Za Tanger pa velja poseben statut, ki ga morejo izpremeniti le pogodbenice stranke, ne pa Društvo narodov. Zato je izključeno, da bi vprašanje Tangera igralo kako vlogo v reorganizaciji sveta Društva narodov.

Pariz, 27. avgusta. (Izv.) V seji ministrskega sveta so sklenili, da izda vlada svoje poročilo o tangerskem vprašanju. Vlada je mnenja, da tangersko vprašanje nikakor ne more priti pred Društvo narodov v razpravo.

Beseda ljubljanske okolice.

SDS se rada postavlja, da bo imela pri volitvah v Zbornico ljubljanske okolice za seboj. Kako prazno se nade gospodov Zebala in Franchettija v tem pogledu, je pokazal sestanek v Št. Vidu, kjer so se včeraj zbrali v Društvenem domu številni obrtniki in trgovski zapupniki, da izrazijo svojo voljo po rešitvi Zbornice iz rok centralistične SDS.

Sestanek je otvoril načelnik obrtniške organizacije g. Zavodnik, ki je podal besedo

g. Ogrinu.

Izvajanja g. Ogrina so se dotikala novega volivnega reda in Zbornice ter nalog Zbornice za rešitev malega obrtnika. Posebno važna je zveza Slovenije z morjem ter vprašanje trgovinskih pogodb z Nemčijo. Poizkusi SDS, zavesti potom zadrug Zbornico v svojo politično smer, se bodo ponesrečili. Edini obrtnik, ki ni pristal SDS, je preklical danes svojo kandidaturu na njihovi listi. Ta lista ni izraz zadrug, nego SDS-stranke, ki je vedno škodovala Sloveniji.

G. Jelačin

je naglašal, da volje nekaterih zadrugnih odborov ne predstavljajo volje obrtnikov in trgovcev.

SDS je napravila mnogo mnogo zla Sloveniji v mnogih slučajih, n. pr. pri Jadranski banki, pri nacionalizacijah, v svoji centralistični politiki, ki je spravila Slovenijo na rob propasti. Naloga Zbornice je, da skuša vse to popraviti.

Slovenci moramo biti enakopravni v dr-

žavi in nočemo biti berači. Sami moramo čuvati naše blagostanje.

Volitve so tajne! Nihče ne more ugotoviti, katero listo ste volili! Ne bojte se terorja SDS! Agitirajte za zmago slovenske gospodarske misli!

Volilni odbor.

Somišljeniki

Pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo pazite predvsem, da ne izročite svoje glasovnice kakemu zaupniku SDS! Glasovnico izpolnite z imeni kandidatov Slovenske gospodarske liste, ki odgovarjajo Vašemu odseku in kategoriji! Na tej kandidatni listi kandidirata gg. Jelačin in Ogrin. Ta dva jamčita za neodvisnost Zbornice od političnih vplivov in zlasti za neodvisnost od centralistične politike SDS.

Kako SDS potvarja zadnjo sejo ljubljanskega trgovskega gremija.

Prejeli smo:

Gospod urednik!

Vljudno Vas prosim, da mi dovolite v Vašem cenjenem listu objavlo par vrstic, ki naj slovenskemu trgovstvu doprinesejo nekaj prispevkov k razčiščenju položaja že pred volitvami, ker po volitvah bo itak nemogoče gotovemu slovenskemu tisku varati še nadalje trgovski svet. Odkrito rečeno — ne maram se spuščati v volivni boj, ker kot trgovec sem na stališču, da če je kje, je gotovo pri našem stanu politično partizanstvo najbolj škodljivo. A to moje naziranje mi pa še nikakor ne zabranjuje, da ne bi smel doprinesiti nekaj dokazov in tovarišem v trgovskem stanu pojasniti, kaj je prav za prav s stanovsko listo kandidatov, ker si že poročila v »Jutru« in »Narodu« nasprotujejo in ker hočem, da se tako važen, a obenem inteligentni stan kot je trgovski ne vleče od te strani več za nos. Jaz sem bil priča žvižganja proti SDS pred Mestnim domom, sem natanko poučen o raznih čednih aferah v tej stranki, natanko o njenem stališču do poštenega trgovstva, ko je odličen član SDS ob priliki intervencije uglednega ljubljanskega trgovca v prid svojemu tovarišu izrekel tisto znano geslo: »Trgovca je treba tepsti kot fijakarskega konja,« kakor se je to javno trdilo; a ravno tako sem natanko poučen o pripravah SDS za volitve. Zato moram ker mi je ljubše in nedvomno za bodočo zbornico koristnejše, pasti krinka, ker cenim stanovstvo previsoko, da bi pustil, da ga izkoristi na način SDS! Da pa ne bo od »Jutra« nobenega slepomišljenja, povem javno, da nisem pristal SLS, ne Jelačina, ne SKS, ne radikalov, ampak sem bil še do nedavno pristal SDS. Kot tak naj torej tole povem:

SDS se je kot SDS posvetovala samo glede trgovcev na več sestankih. Menda tudi »Jutro« ne bo tako predržno, da bi hotelo utajiti sestanke v dveh znanih ljubljanskih lokalih, kjer je prišlo do prepira. In pozivljam »Jutro«, naj utaji, če si upa, da je bil vržen ven odlični pristav SDS, trgovec, ki je imel samo to napako, da je predlagal, naj se sestavi stanovska lista vseh strank. In naj utaji »Jutro«, da je SDS zahtevala in sprejela, oziroma diktirala sklep, da je izključen vsak kandidat, kdor ni pristal SDS. Ako »Jutro« ne bodo zadoslovala ta pojasnila in ne bo prenehalo slepomišliti o »stanovstvu«, kandidaturah, »za katere se SDS ne brigal«, bodo govorila imena!

Nadalje moram javno ožigosati poročilo »Jutra« in »Naroda« o seji ljubljanskega gremija, ozkida zveze. Težko mi je, ker se seje niso nikdar objavljale, a ker sta ta lista to

prelomila in je treba objektivnega poročila, se oglasim tudi k tej točki. »Narod« je pisal, da se je kandidatura soglasno sprejela, »Jutro« pa, da so se trije vzdržali, v poročilu gremija, ki mi je prišlo slučajno v roke, pa stoji številka 2. Povem javno, da je vse nerresnično! Kako je pa SDS svojo kandidaturu vtihotala, naj služi tale ilustracija. Pri slučajnostih se je sprožilo vprašanje o kandidatu ni listi. Gosp. Šterk je pripravljaj pot gosp. Turku a predlogom, da naj se postavi ena lista, proti čemur so navzoči ugovarjali, češ, imamo praviti z dvema skupinama in gremij mora ostati nevtralen. Gosp. Turk predlaga nato listo SDS. Ugledni ljubljanski trgovec iz Št. Jakobskega trga gosp. Bahovec je zahteval, da pride na listo gosp. Jelačin ml. Torej zopet lažeta »Jutro« in »Narod«, ko trdita, da ni mogel priti vpoštev. Napadal ga je res gosp. Kavčič, a kakšen vtis je s tem napravil na trgovske tovariše, si niti sam ne predstavlja. Podanih je bilo mnogo predlogov in se je sklenilo, naj se predlagani kandidati pošljejo obema skupinama s priporočilom, da jih kandidirata. Kot lista, že osvojena, ni bila torej izrečno sprejeta nobena! In tisto glasovanje je bilo tako, da člani niso vedeli v splošni debati, zakaj prav za prav gre!

Toliko resnici na ljubo. In še to ilustracija hočem podati tovarišem v opomin in »Jutru« na ušesa, da ne bo več frazarilo o svoji ljubezni do »stanovskih« organizacij: Ko se je vtihotala SDS-kandidatura v zvezi gremijev, so navzoči tovariši, ki so hoteli braniti nevtralnost »Trgovskega lista«, bili proti objavi te liste v »Trgovskem listu«, ker je to lista SDS, pa so pristali SDS zagrozili, da bodo, če se to ne zgodi, »Trgovski list« tudi uničili!

Ugotavljam torej: Ko je pri slučajnostih gosp. Šterk govoril o volitvah v zbornico, ga je gosp. predsednik Gregorc takoj prekinil z opozorilom, da je gremij nevtralen, da ne dopusti nobene politične debate, da ne bo gremij postavil nobene liste, ampak kandidata je priporočal obema skupinama, kar se je tudi sklenilo. Vse drugo je falzifikat. Poudarjam še dejstvo, da sta »Jutro« in »Narod« v ljubezni do »stanovstva« začela prva objavljati tajne seje. Toliko tovarišem trgovcem v mestu in na deželi v vednost.

Upam, da je to poročilo zadostno za vse, ki so dobre in poštene volje. Mislim pa in kot stari ljubljanski trgovec, ki si smem domišljevati, da poznam tako SDS kot razpoloženje trgovcev proti nji, tudi že sedaj trdim, da lista dr. Žerjava ne bo zmagala!

Napredni ljubljanski trgovec.

Volivcem v zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in bližnji okolici.

Včeraj in danes pošiljava tovarišem trgovcem, obrtnikom in industrijcem vabila na

manifestacijski shod,

ki bo danes v soboto ob osmi uri zvečer

v veliki dvorani hotela »Union«

Pozivava tovariše, ki so prejeli vabila, da se shoda gotovo udeležijo.

Na shodu hočemo izraziti našo odločno skupno voljo, da se otresemo terorizma v našem gospodarstvu in protestirati proti zlorabi trgovskih gremijev in obrtnih zadrug za politično agitacijo samostojnih demokratov.

Prostolica Slovenije naj nas tudi v tem boju vodi k zmagi!

IVAN OGRIN I. r.

podpredsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

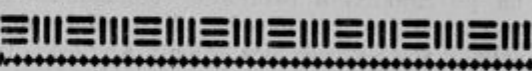
IVAN JELAČIN,

predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo in predsednik zveze trgov. gremijev.

Beleške

△ K socialistični kulturni konferenci v Mariboru, ki se vrši v soboto dne 28. t. m., bo gotovo tudi »Volksstimme« poslala svojega zastopnika, da bo poročal in se še bolj izuril v svoji protiverski gonji. Poroča pa tudi lahko o svoji neprevidni gonji zoper razne gospodarske ustanove, ki kaže na veliko kulturo socialističnega tiska, ki je vzrok, da pametni delavci to stranko čedalje bolj zapuščajo.

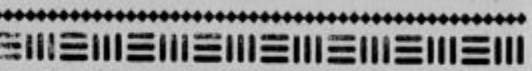
△ »Jutro« prihaja k spoznanju in piše: »Zdrava pamet in samoohranilni instinkt je tekom zadnjega tedna združil ne oziraje se na politično pripadnost vse organizirano obrtništvo, trgovstvo in industrijo, ki se zaveda, da gre po vseh božjih in človeških postavah Zbornica za trgovino, obrt in industrijo samo trgovcem, obrtnikom in industrijcem in nima nihče drugi tu komandirati.« Točno! Le to bi popravili, da se ta združitev ni zvršila šele tekom zadnjega tedna in da se za SDS nihče več ne zmeni. Da pa gre Zbornica le trgovcem, obrtnikom in industrijcem, začasno ne zanikuje niti g. dr. Kramer, ki je hotel, da se o njej pogajati samo SDS in SLS!

29. avgusta bo

v Št. Vidu pri Stični

**DOLENJSKI TABOR
PROSVETNE ZVEZE!**

△ SDS-arska ekonomska snaga. »Jutro« bi ne bilo »Jutro« če ne bi tolklo v istem članku samo sebe po zobeh in piše: »Ako pa merimo gospodarsko moč pristavev SDS in pristavev SLS, pa niti ni vredno, da bi govorili o kaki ekonomski premoči klerikalcev, kakor tudi oni, ki sedaj čepa s klerikalci pod enim klobukom, niti par odstotkov ekonomske snage SDS ne predstavljajo.« Radi verjamemo. Kajti če pogledamo v SDS-arsko gospodarstvo od koroškega svinca preko Jadranske banke do nacionalizacij, vidimo povsod samo SDS-arsko nesnago!

△ Si tacuisses... Evo »Jutrac«: »Vatikanško glasilo piše namreč, da morajo katoliki delati za socialni in mednarodni mir — torej za »Jutro«: Vatikan proti demokraciji! — Ker naravno SDS-arski tisk o demokraciji, socialnem in mednarodnem miru niti pojma nima, je že bolje, da pišeteraje o »zaplotnikih, zgagarjih, koristolovcih, švadroneerjih itd.«, ker na to se bolje razumete.

△ Zopet turneja Pribečičeva. SDS je izdala komunik, v katerem opisuje turnejo Pribečičeva, ki bo takole šla: Sisek, Petrinja, Kostajnica, Bosanska Krupa, Bihač, Gospič, Konak, Drniš, Sinj, Jajce, Šibenik, Split, Sombor itd. In v Pribečičevih listih bo zopet deževalo cvetja, grmelo, ploskalo, se slikali kilometre dolgi »Günsemarschi« — rodila se pa bo miška kot v Belgradu z 718 glasovi med 30.000 upravičenci, g. dr. Gregor Žerjav pa se bo tolažil z zmago SDS na zapadni fronti, ko se bo 23. septembra SDS iz »strategičnih« razlogov umaknila še iz gospodarske zbornice!

Kaj se godi doma

Dr. Kukovec — komisar Mestne hranilnice?

Maribor, 26. avgusta 1926.

Zadeva Mestne hranilnice še ni končana, dasi je bilo o tem že splošno prepričanje po so-glasnem sklepu pri zadnji občinski seji, kjer se je sporazumno določila izprememba pravil v smislu zahtev, ki so mogle javnost popolnoma pomiriti. Mislili smo zato, da nam ne bo treba o tem nič več pisati, ampak da pojdejo vsi mero-dajni krogi skupnemu mestnemu zavodu toliko na roko, da se bo mogel nemoteno razvijati v splošno korist Maribora. Zal, da smo se motili.

Danes moramo javnosti sporočiti, da so go-tovi ljudje na delu, da se smoteno zasnovano gospodarstvo pri Mestni hranilnici znova prevrže v kaos, kar more po našem prepričanju biti nor-malnemu razvoju našega gospodarstva le v škodo. Zgodilo se je namreč, da je bil dr. Kukovec v Mariboru pozvan od merodajne vladine strani, naj se izjavi, če prevzame komisarjstvo Mestne hra-nilnice. Odgovor je bil pozitiven, vsled česar je pričakovati kmalu izpremembe pri upravi Mest-ne hranilnice.

K temu dejstvu, ki je v Mariboru napravilo v vseh resnih političnih in gospodarskih krogih prav mučen vtis, pripominjamo, da kaže, kako je treba resno vzeti one ognjevitke izpade dr. Ku-kovca proti SLS pri oni občinski seji, kjer je dr. Kukovec nastopil kot branilec dosedanjega siste-ma in dosedanjega gospodarstva v Mestni hra-nilnici. Tedaj je dr. Kukovec očital SLS, ki je za-htevala red in tako izpremembo pravil, da bo občina imela pri svojem denarnem zavodu odlo-čujočo besedo, da je »naskočila Mestno hranilnico zahrbtno«. Ako je bilo ravnanje stranke SLS res zahrbtno, potem ne vemo, kako naj imenujemo namero postaviti Mestni hranilnici naenkrat ko-misarja? In mislimo, da tudi dr. Kukovec, ki je po svojih izjavah prestopil iz SDS v Radičevo stranko, ne bo v korist, ako prevzame to ponu-deno mu mesto. Ne razumemo tudi, kako se je mogel dr. Kukovec kot občinski svetnik (saj do sedaj tega posla še ni odločil, dasi bi po dogo-voru moral, ker je šel iz stranke, ki ga je kandi-diral, v drugo) na eni strani zavzeti tako veliko-dušno za zavod, kateremu misli zdaj dati svojo osebo na razpolago za komisarjstvo. Ne le, da smo načelno zoper vsako komisarjenje, še posebej smo zoper komisarjati, ki ga skuša kdo prevzeti, po-tem ko je politično konvertiral. Z gospodarstvenega stališča pa se ta namera tudi ne more odobravati, ker komisarjati pri gospodarskih zavodih niso dobri. Vzemimo to novo eksperimentiranje v za-dnji Mestne hranilnici, kakorkoli obojanja vredno je, da pri tako težkih gospodarskih raz-merah ni mogoče izločiti vmešavanja politično-strankarskih nagibov in tendenc v naše gospodar-stvo življenje.

Mislimo, da pri tem početju ni udeležena prav nobena politična stranka, ampak le posa-mezni ljudje. Ako pa je to povzročila kaka po-litična skupina, potem ji javno povemo, da se je s tem med mariborskimi gospodarskimi in poli-tičnimi krogi, popolnoma onemogočila. Komur je resno do razvoja Mestne hranilnice, ki bi bila lahko velika dobrotična mestu v današnjih težkih gospodarskih razmerah, mora delati na to, da se predložena nova pravila potrdi in nato pa dela in modro gospodari.

OROŽNIK ARETIRAL DRŽAVNEGA PRAVDNIKA.

V Velikem Bečkereku je šel loviti ribe dr-žavni pravdnik dr. Andrija Parvany. Orožnik mu ni hotel verjeti, da je državni pravdnik in ga je začel mikastiti, dokler ni priznal, da je on nami-šljeni ubijalec, katerega je orožnik iskal. Seveda je proti orožniku bilo uvedeno postopanje.

Za skupno slovensko oskrbovališče.

Maribor, 27. avgusta 1926.

Komisija Zveze slovenskih avtonomnih mest, ki je pregledovala Kraljevico in okolico v svrhu nakupa stavbene parcele za zgradbo skupnega de-škega oskrbovališča, se je vrnila v četrtek. Kom-i-sija je vodil ljubljanski gerent gosp. Likozar, kot stavbeni strokovnjak se je udeležil gosp. inženjer Mušič iz Ljubljane, nadalje kot zdravstveni izve-denec mariborski mestni zdravnik dr. Wank-müller in tajnik Zveze dr. Brilej iz Ljubljane. Ti gospodje, ki so bili povsod sprejeti ljubezno in postrežljivo, so si od zadnjega petka do srede ogledali Kraljevico, Omišalj, Selce, Crikvenico in Aleksandrovo.

Zanimal je komisijo Amerikanski dom v Selcah, češkoslovaška kolonija v Crikvenici in dve Dekkerjevi baraki. V vseh teh zavodih se zdra-vijo 1—2 meseca slabotni otroci, predvsem oni, ki bolehalo na kostni in žlezni jetiki. Za deco z odprto tuberkulozo ti kraji niso. Ogleda vredna zanimivost je državno zdravilišče za jetične v Kra-ljeviči, kjer se zdravi več Slovencev.

Občudovanje vsebuje vzorno urejena bakte-riološka postaja na Sušaku, katero vodi dr. Trauttmüller.

Vsi ti našeti kraji so bili pred leti mala-rični, a se jih je zadnja leta razkužilo in sicer s pomočjo iz Amerike došlih majhnih ribic, ki se imenujejo »Gambuze«. Te ribice se množijo z ne-verjetno naglico in se hranijo z ličinkami mala-ričnega komarja (anofeles). Slučaji malarije so danes po teh zdraviliščih redkost. Omenjene ri-bice je poslala sušačka bakteriološka postaja tudi v Sofijo, ker se zanimajo v Bolgariji za dosedaj najboljše sredstvo proti razširjalcem malarije.

Po vestnem pregledu vseh teh krajev in za-vodov je prišla komisija do sklepa, da prideta glede zgradbe skupnega oskrbovališča za Slove-nijo vpoštev le: Kraljevica in Omišalj. Obe mesti sta oddaljeni od Sušaka z ladjo tričetrt ure. Kra-ljevica ima ta nedostatek, da nima žive vode, ampak le cisterne. Okolica je precej skalovita in le malo poraščena z oljkami.

Omišalj ima dva živa studenca in je okra-šen z oljčnimi gaji. Omišalska in Kraljeviška ob-čina sta obljubili, da bosta odstopili Zvezi stavbeni prostor po najnižji ceni.

Otroško oskrbovališče se bo zgradilo za 400 otrok in bo seve Zveza prevzela tudi prevoz te dece in prehrano.

Stavbene načrte bo izdelal arhitekt gosp. Mušič in na letošnjo jesen se bodo začela glede zgradbe slovenskega deškega oskrbovališča resna pogajanja.

Čehi so zelo zadovoljni s svojo kolonijo v Crikvenici, kjer so dosegli neverjetno lepe in hitre uspehe zdravljenja kostne in žlezne jetike.

Upamo, da bo prvi pregled te skupne komi-sije rodil na jesen sklep nakupa parcele in gradbe oskrbovališča, prihodnjo pomlad pa se bo začelo zidati.

Razno.

Povišana nagrada na glavo hajduka. Na zna-nega hajduka Roganoviča, ki straši po Hercego-vini, je ministarstvo razpisalo nagrado 50.000 Din. Sedaj je to nagrado zvišalo na 100.000 Din.

Samomor očeta. V Novem selu pri Nišu se je ustrelil bogati kmet Janja Janjič, ker se mu je hči proti volji poročila.

Hiša se je zrušila. V Radovem v Hercego-vini se je ponoči zrušila hiša delavca Milana Ra-dovanoviča in pokopala v razvalinah njega in nje-govega otroka.

Obsodba špijona. Osiješko sodišče je končalo razpravo proti madžarskemu špijonu Franju Še-beka. Dobil je dve leti ječe.

v živem spominu še iz lepe tretje šole, ko sem njeno modrost prelil v resigniran konec Rde-čih rož, ki dobro zalite še danes vsepajajo... Nujnejšega posla tedaj nisem imel in za-čel sem študirati vode in začel v šume — kajpada, ne da bi imel kake ambicije po stolcu, ki je v zvezi z vodami in šumami!... Ne, zgolj iz veselja in navdušenja za predmet! Na Gorenjsko, kjer je, kot poje pesem »fletno in so bele ceste«

in bistri studenci
in visoke gore

me je tudi letos izvabilo, a ceste sem prepu-stil cestarjem z željo, da bi bile res vredne pesmi, goram posvečajo drugi dovolj pozor-nosti, pa sem lepo ostal pri studencih, ki se niso izneverili tradiciji.

Lepega dne sem zašel ob Rečici globoko pod Jelovco v jelove šume in se ustavil ob Kislestem studencu. Kje je to? Iz Podnarta jo mahni po cesti, ki pelje v Kropo, a ko prideš do razpotja, kreni čez most, pod katerim šumi Kroparščica v Lipnico, in pojdi dalje narav-nost do drugega mostu pred Kamno gorico in ob Rečici si. Ob njej zaviješ po kolovozni gozd-ni poti navzgor in preden bi se mogel upehati, si pri kisljih studencih — dva sta — in na-piješ se lahko pristne gorenjske slatine, ki jo ljudstvo zelo ceni, a ni še našla podveznetnega človeka, ki bi jo polnil v steklenice in ji pri-pomogel do slovesa. Lokalna zgodovina bi pač povedala, da je gospoda iz Kamne gorice kaj rada zahajala sem gor — tudi dr. Lovro To-man, ki je ob slavnostnih prilikah napiljal z

Slovinci v Italiji.

Proti slovenskemu tisku v Italiji.

Fašistovski »Popolo di Trieste« je pričel z vso silo napadati slovensko časopisje na Primor-skem Vsako priliko porabi v ta namen. V pole-miki s »Sušaskim listom« je pisal o »primorskih slovenskih listih, ki še vedno izhajajo v tako ve-likem številu,« danes piše zopet o ribičih v kalni vodi. »Mali liste in komunistično delo spravlja v en koš. »Saj vsi vedo, da slovanski socialkomuni-zem ni nič drugega kakor obupani hipernacionali-zenizem! V polemiki s »Sušaskim listom« pa je isti »Popoloc« slastno zgrabil po članku in istem »hi-pernacionalističnem delu«, ki blati Jugoslavijo na naravnost nesramen način, češ da tlači narodne manjšine. Lep slovanski hipernacionalizem! Neki prijatelj piše »Popoluc« o »podzemskem rovarstvu slovenskih agitatorjev na Krasu proti protestan-tom«. »Toda ni zadosti. Tudi neštevilno sloven-sko časopisje, ki še vedno izhaja na Primorskem, stalno črni oblastva in seje nezadovoljstvo tudi radi toče.« Nato navaja »Popoloc« »Mali liste«, ki poročajo o slabem stanju vodovoda v Košani, in »Deloc«, ki opisuje gospodarsko stisko na Krasu, ki postaja radi slabih letin in davčnega izžemanja vedno hujša. Po »Popolovih« izvajanjih bi slo-vanski tisk ne smel pisati niti o vremenskih ne-zgodah in toči na Primorskem! »Popoloc« napad ni naperjen toliko proti »Deluc« kolikor proti slo-vanskemu tisku sploh. Slovensko časopisje mora izginiti, potem morda dobi »Popoloc« kakega na-ročnika več, potem bo mogoče izdajati fašistovski list v slovenskem jeziku. Za tem stremijo gospodje pri »Popoluc« in tudi v Rimu.

Konec občinske avtonomije.

Ze pred dobrim mesecem je prišla iz Rima vest, da namerava fašistovska vlada odpraviti žu-pana v vseh občinah, torej tudi v tistih, ki imajo več kakor 5000 prebivalcev. Vest se sedaj potr-juje in še tekom tega leta dobijo vse občine v Italiji potestata, ki ga imenuje vlada. V nekaterih velikih občinah (n. pr. v Rimu) menda ostanejo guvernerji in veliki komisarji (v Napolju); a tu gre le za drugačno označbo, ki naj meščanstvu bolj imponira, v bistvu pa so službe komisarjev, guvernerjev in potestatov iste. Potestatu je dodeljen odbor, ki je sestavljen iz zastopnika gospodarskih in drugih organizacij v občini; potestat pa lahko ukrepa preko tega odbora, ki mu gre na roko le z nasveti. Z odpravo županov pade tudi praktično ženska volilna pravica. Mussolini je namreč dal ženskam volilno pravico le v upravnih volitvah. Zakon je že prej doživel popoln polom, ker se ženske sploh niso hotele vpisati v volivne imeni-ke. Tudi Slovence se niso hotele odzvati kljub ameriškani propagandi slovenskega liberalnega časopisja. Samo sestavljanje ženskih volivnih ime-nikov je stalo državo nad 2 milijona lir! — Za-kon o potestatih se ni še izvedel na Goriškem, kjer so na krmilu občin še župani ali pa izredni komisarji. V teku tega leta zgubi torej tudi Go-riška svoje izvoljene občinske zastopnike in zad-njo mrvico občinske avtonomije. Občine bodo upravljali emisarji imperialnega Rima, centrali-zacija bo s tem dovršena. Italijani, ki tako radi kopirajo francoske zakone, ki so kopirali tudi francoski centralizem, prihajajo pozno, oziroma gredo nazaj. Na Francoskem so že davno spoznali, da je edino potom obsežne avtonomije mogoč iz-hod iz strašnega birokratizma, ki uničuje državo. Še pred kratkim so italijanski listi pod velikimi naslovi priobčili tako izjavo bivšega ministrskega predsednika Milleranda, ki je svetoval Franco-zom, naj preštudirajo avtonomno upravo Alzacije in naj jo uvedejo v vsej državi! Italijanska vlada je naredila narobe: uničila je že davno ono malo avtonomije, ki jo je uživala Primorska s svojimi deželnimi zbori, in sedaj odpravlja še župane.

Premestitev generalnega držav-nega pravdnika v Trstu.

V kratkem zapusti Trst generalni državni pravdnik Facchinetti, ki je upravljal justico na Primorskem poldrugo leto. Na njegovo mesto pride sekcijski predsednik na prizivnem sodišču v Palermu Gennaro Sebastiani. Giuseppe Facchi-netti pojde v Napolj za generalnega državnega pravdnika. Za Facchinettijem Slovani v Italiji go-tovo ne bodo žalovali. Bil je zagrizen nasprotnik slovenskega in hrvatskega jezika; izvedel je v vso strogostjo določbe glede izгона slovenskega in hrvatskega jezika iz sodnij. Posegel je celo v zasebno življenje slovanskih sodnikov in sodnih uradnikov ter zahteval od njih, naj ne pošiljajo otrok v zasebno slovensko šolo ali pa v Jugosla-vijo. Javno pa je stopil na čisto politično polje s svojim poročilom o poslovanju justice na Primor-skem v letu 1925. V tem poročilu je izrecno na-padel gibanje krščanskih socialistov na Goriškem in zagrozil, da se bo poslužil vseh zakonitih sredstev proti tem »politikantom«. No zdaj je pa hudi mož šel.

NARASČANJE ZLOČINOV V TRSTU.

Uboji, ropi, pretepi in tatvine se v Trstu vedno bolj množijo. Kakor se pripisuje naraščanje samomorov gospodarski stiski in nezmernemu uživanju alkohola — saj je Trst na prvem mestu v Italiji glede samomorov in uživanja alkohola — tako lahko mirno trdimo, da ima naraščanje zlo-činov isti izvor. Delavstvo in uradništvo je sedaj zadel še nov udarec s povišanjem najemnin. Beda postaja vedno večja in gotovo je mnogo Tržača-nov, ki se udajo alkoholu iz obupa. — V četrtek so pokopali z velikimi slavnostmi orožniškega bri-gadirja Langilottija, ki sta ga zaklala v nedelje zvečer brata Stemberger v gostilni gosp. Ukmarja v ulici Rigutti. Brata Stemberger, ki sta pod poli-cijskim nadzorstvom radi drugih zločinov, sta pri-sedla k nekemu znancu, ki je imel harmoniko v rokah, ter zahtevala od njega, naj igra. Gostilni-čar se je temu uprl, ker je v gostilnah prepove-gano igranje na harmoniko. Stembergerja sta raz-kačena planila pokonci, eden je zagnal mizo v gostilničarja, drugi je prerezal električne žice, sledilo je strašno razbijanje v temi. Gostilničar je komaj ušel težko ranjen na svoj dom. Na ulici se je ustavilo več radovednežev; brata Stemberger sta ranila tri izmed teh. V tem je prihitel brigadir Langilotto, a eden izmed bratov Stemberger ga je sunil z dolgim nožem v trebuh. Ubogi bri-gadir, žrtev svojega poklica, je pozneje umrl v bolnišnici za to rano. Zločinca sta nato pobegla domov, si umila krvave roke in nato izginila. Po-licija jih še ni izsledila. Zločinca sta izpraznila denarne predale v gostilni. Gosp. Ukmar, lastnik gostilne, ki bi bil kmalu prišel ob življenje, je star že 68 let

Smrt krepostne žene. V Bermu pri Pazinu je umrla gosa Marija Ida Zlatič, soproga g. učitelja Marka Zlatiča v starosti 37 let. Pokojnica je bila hči Frana Flego, znanega narodnega boritelja in deželnega poslanca v Istri. Bila je vzor kršćan-ske žene in matere; svojemu soprogu je pustila 6 nepreskrbljenih otrok. Nesrečni družini naše so-žalje, pokojnici pa večni mir!

Vinska letina na Primorskem. Goriški in tr-žaški trg sta že polna primorskega grozdja. Kupč-je na debelo ni, odkar je Primorska pod Italijo, ampak gre le za krajevni konsum; torej je tudi cena nizka (2—4 lire kg), ako pomislimo, da stane danes 1 hl dolnjevipavskega vina 300 lir (kupčija na debelo). Vina bo malo. Gornje Vipavsko in del Ribemberka je uničila toča ali se je grozdje osulo; Sempas, Ozeljan in deloma Črniče isto; tudi v Br-dih je toča uničila skoro vse. Le od Dornberga do Gorice kaže razmeroma še dobro. Terana bo tudi malo. Na Krasu je peronospora napravila veliko škodo. Splošno se obetajo slabi časi.

Poravnajte naročnino!

kalcijev karbonat (CaCO ₃)	0-9356
magnezijev karbonat (MgCO ₃)	0-0972
ferrokarbonat (FeCO ₃)	0-0053
pol vezana ogljikova kislina (CO ₂)	0-4645
nevezana ogljikova kislina (CO ₂)	1-9935

in še sledi manganovih spojin.

Povedati moram, da je ta analiza že stara in da sem jo naknadno našel, ker sem hotel kontrolirati svoj okus. Poiskal sem program ljubljanske realke iz l. 1892—93, ko je bil Ivan Cankar v peti in ga je učil Balthasar Knapitsch kemijo. Na straneh 1—33 je ta go-spod pisal o Rečički slatini in ugotovil gornje sestavine. Učeni gospod je ob tem rezultatu ugotovil, da nista vira posebne pomembnosti, ker vsebujeta premalo nevezane ogljikove ki-sline in malo ogljenokislega železnega oksidu-la in meni, da ljudstvo zdravilno moč vrelecev precenjuje in pretirava.

Kdo ima prav — učeni gospod ali doma-čini, ki govorijo na podlagi dolgoletne izkuš-nje? V Ljubljani imamo danes univerzo, ki ima svoj kemični institut, v katerem pač danes kaj več zmorejo kot pred tridesetimi leti go-spod Knapitsch. Ali bi ne bilo prav, če bi kdo znova preizkusil Rečičsko vrelca in končnove-ljavno ugotovil, kaj in kako je ž njima.

To bi bila moja »kemična študija«. Če je preveč vodena, je pač kriva snov in smola, da se mi ni posrečilo odkriti hipokrenskega vira, ki bi me tako navdušil, da bi zadovoljil in udovoljil še tako zakrknjene sovražnike ke-mije in njenih formul.

Dr. Joža Lovrenčič:

Počitniška skripta.

H₂O.

Kemična študija.

»Ha, ha...« je pismen človek dobrodušno nastavljal svoj smeh in ga presekano udušil ter se presenečeno začudil in razočarano zavzel: »O...«

Opravičeno.

Voda — njej velja dobrodušno nastavljen smeh, začudeno presenečenje in zavzeto raz-očaranje — mora letos, ko smo je do grla siti, presedati slednjemu poštenemu človeku, ki se je v deževnih dneih dolgočasil, ob nalihvih in povodnih in poplavalah pa s strahom spra-ševal, kaj bo, in se je slednjič ob razveselji-vem rezultatu redukcije uradniških plač od-dahnil in občudoval modrost in skrbno hitrost deželne gosposke, ki je s potapljačnimi se tako lepo nudila poplavljenecem prvo pomoč.

In še meni velja smeh — zasmeh in po-smeh in začudenje in razočaranje, ker kdaj se je pod bojim slovenskim solncem slišalo, da bi naš literat (Medvedova rombalada, ki izzvenj v grobni napis: »On pil je liter rad...« je znana!) pisal kemične študije! In če jih je vendarle, o vodi jih gotovo ni.

V opravičbo povem, da nisem imel po-tem, ko sem absolviriral z mikrokozmom, nuj-njega posla in sem se začel zanimati — ali bolje zajemati za vodo, katere kemična for-mula mi je ostala ob mnemotehničnih verzih

Bist du des Lebens nicht mehr froh,
so werfe dich ins H₂O

vodo, kot n. pr. nekoč, ko je iz gostilne Pri Podnartovcu v Podnartu stopil k Savi, zajel je polno čašo in jo, vrnivši se v slavnostno razpoloženo družbo, dvignil in zaklical ro-doljubno oduševljen:

Mojstru pevecu na zdravico
naj mi teče ta požir!

Tudi prijatelj pesnik Leo Levič — pokojni dr. Lovro Pogačnik — je zahajal sem gor, a ne on ne Toman nista Kislega studenca niti — ope-vala. Pozabljen je in neznan in le slučajno zve o njem kak tujec in ga obišče in pokusi in mu je žal, da ne more z njim eksperimentirati kot z rogaško slatino, ker je bil pozabil vzeti s seboj — dolenjca, štajerca ali magari bana-čana, oziroma dalmatinca...

Tudi jaz nisem imel ne enega ne drugega s seboj, a rečem vam, da sem vendarle eks-perimentiral. Zajel sem v studencu nad potjo in pri onem pod potjo in okus je sodil: Sla-tina, ki čaka podveznetnega človeka.

Da ne boste majali z glavo in dvomili v verodostojnost gorenjske slatine — evo vam kemične analize Kislega studenca v Rečici!

Ako vzameš 1000 g Rečičke slatine in jo analiziraš, dobiš sledeče sestavine:

Kremenčeva kislina (SiO ₂)	0-0166
kalijev klorid (KCl)	0-0051
natrijev klorid (NaCl)	0-0128
natrijev sulfat (Na ₂ SO ₄)	0-1454
stroncijev sulfat (SrSO ₄)	0-0087
magnezjev sulfat (MgSO ₄)	0-2540
kalcijev sulfat (CaSO ₄)	0-0517

Dnevne novice

★ **Duhovniške izpremembe v lavantinski škofiji.** Novomašnik g. Peter Pribožič je nastavljen za kaplana v Dobje, novomašnik g. Jakob Rihter je nastavljen za kaplana v Čadram, tamošnji kaplan g. Ivan Rančigaj je prestavljen v St. Lovrenc na Pohorju; kaplan g. Martin Vrzalak, dosedaj pri St. Lovrencu na Pohorju, je prestavljen kot kaplan na Remšnik.

★ **Udeležence slavnosti v St. Vidu pri Stični** opozarjamo na odhod onih vlakov, ki bodo ta dan ojačeni in s katerimi naj se izletniki peljejo. V pošte prideta vlaka števil. 1011, odhod iz Ljubljane 6.17 zjutraj, prihod v St. Vid 8.01, števil. 1014, odhod iz Novega mesta 7.32, prihod v St. Vid 8.49. Odhod z večernimi vlaki 19.08 proti Ljubljani in 20.26 proti Novemu mestu. Na vstopnih postajah kupite vozne listke do St. VIDA, prosite za mokri žig in jih v St. Vidu ne oddajte, ker bodo veljale tudi za nazaj.

★ **Polovično vožnjo za fantovski dan v Smarju pri Jelšah** dne 29. avgusta je dovolilo generalno ravnatelstvo državnih železnic z odklom GDKO br. 7100—26 za vse mešane, potniške in brze vlake. Vsak udeleženec naj da na odhodni postaji žigosati vozni listek z vlažnim postajnim žigom. Izkaznico o udeležbi dobi vsak v Smarju.

★ **Veliki župan dr. Pirkmayr** se je povrnil z dopusta ter zopet prevzel uradne posle od svojega namestnika, dvornega svetnika dr. Stareta, ki se je podal na svoj letni dopust.

★ **Otvoritev državne trgovske akademije v Mariboru.** Z ukazom Njegovega Veličanstva Kralja z dne 7. avgusta 1926 in sicer na predlog gospoda ministra za trgovino in industrijo se dvigne dosedanja državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru na stopnjo trgovske akademije. Drž. trgovska akademija bo štiriletna. Letos se odpre samo I. letnik in sicer se vrši vpisovanje v sredo, dne 1. septembra od 10 do 12. Dijaki in dijakinje, ki so se že vpisali v I. letnik, naj se ponovno zgledajo, pismo ali ustmeno pri ravnateljstvu, kjer se bo njih sprejem ponovno pregledal na podlagi njihovih spričeval. Ravnateljstvo opozarja, da se sprejemajo na novo le še dijaki, ki so dokončali štiri (4) razrede srednje šole ali meščanske šole z odličnim in prav dobrim, najmanj pa z dobrim uspehom. Vpisovanje v II. letnik državne dvorazredne trgovske šole se vrši dne 2. septembra t. l. od 10 do 12. (I. letnik drž. dvorazredne trgovske šole se ukliče radi ustanovitve drž. trgovske akademije.) Pričetek ponavljajnih izpitov je dne 3. septembra t. l. ob 8 zjutraj. Pričetek pouka bo obenem s slovesno otvoritvijo trgovske akademije v ponedeljek dne 6. septembra t. l. Natančnejše obvestilo bo objavljeno na deski ravnateljstva v šoli. — Ravnateljstvo.

★ **Poročila** sta se v sredo 18. avgusta v Fari pri Kostelu g. Leo Majetič, trgovski potnik, in gđna Iva Bauerjeva, hčerka tamkajšnjega trgovca. Veliko sreče!

★ **Na znanje.** Vsi gotovo še ne vedo, da se je žrebanje najbogatejše loterije Društvenega doma v Trbovljah preložilo na 7. november. Zato ne zamudi prilike, da kupiš srečko, s katero lahko zadeneš hišo, vredno 50.000 dinarjev. Pa še drugih krasnih dobitkov čez 500 je na razpolago.

★ **Telefonska zveza z Belgradom.** Iz trgovskih krogov smo prejeli sledeči dopis: Telefonska zveza iz Slovenije do Belgrada in drugih večjih mest v Jugoslaviji sicer obstoja, ali žal najbrž samo pro forma, ker je silno težko sploh dobiti zvezo in če jo dobiš, te ubija z vednim motenjem; včasih se pa sploh nič ne sliši. Apeliramo na prizadeta upravna mesta, naj premene žice ali sploh store potrebne kabele, da bo naš telefon res uporabno prometno sredstvo. Plačujemo ga itak z davki in z visoko najemnino.

★ **Spomenik kralju Petru.** V Novi Gradiški bodo odkrili pokojnemu kralju Petru spomenik, delo zagrebškega profesorja Ivana Kerdiča. Odkritje se vrši koncem novembra.

★ **Okamenine iz terciarne dobe.** Iz Kranjske gore nam poročajo: Šestošolca Černe in Lavtižar, ki markirata novo pot na Prisank (2547 m), sta našla v višini okrog 2100 m nad morjem v skalovju večjo množino okamenin, ki spadajo po oblikah sodeč v terciarno dobo. Podobne so školjkam Crassatella ponderosa, oziroma Cyrene semistriata. Iskanje se bo nadaljevalo in se bodo vse okamenine poslale v deželni muzej.

★ **Pri železniškem ministrstvu** primanjkuje kreditov, treba bo več tisoč delavcev

odpuštili, tako poročajo časopisi. V zadnji številki »Službenih novih saobračajnih ustanov« pa čitamo na strani 14, da je imelo generalno ravnatelstvo pri blagajni tiskanih knjig in papirnih vrednotic dne 31. t. l. v zalogi 22 različnih tiskovin v skupni vrednosti za 8.894.974 Din, oddala pa je od te velikanke zaloge v mesecu juliju t. l. le za 4084 Din. Če bi se ta zaloge tudi v bodoče tako po malem zniževala, potem ima generalno ravnatelstvo teh tiskovin dovolj za okroglo 180 let. Čudno ni, da državni proračuni dosegaajo toliko milijard, če se z razpoložljivimi krediti tako gospodari. Že same obresti od gornjega zneska znašajo letno pri 80dostotni obrestni meri okroglo 700.000 Din. In vendar vemo vsi, da tiskarne z delom niso preobložene, tako da bi se tiskovine lahko sprosti naročale, kolikor se jih pač potrebuje. Ves investiran kapital bi se lahko plodonosno uporabil tam, kjer železnica najbolj grozi polom, in bi se dobro obrestoval. Gornji ustroj je nujno potreben večjih popravil, delavnice popravil že dolgo ne morejo zmagovati — ker ni kreditov za delavce in za material. Ali res ni nikogar, ki bi malo zasledoval, kako neracionalno se gospodari v tem resoru?

★ **»Uradni list« št. 78** prinaša pravila o opravljanju diplomskega izpita na višjih pedagoških šolah za učitelje meščanskih šol.

★ **Službeni znaki za časnike.** Zagrebška sekcija JNU je sklenila uvesti za poročevalce posebne znake iz emajla, ki jih bodo nosili pri izvrševanju svoje službe zlasti tam, kjer bi se bilo bati, da bi jih sicer policisti in drugi brez potrebe zadrževali in nadlegovali. Znak bodo dali protokolirati pri policijskem ravnateljstvu, da ga bodo policisti in detektivi poznali.

★ **40 milijonov davčnih zaostankov.** Inspektorji finančnega ministrstva nadzorujejo te dni po Vojvodini izterjevanje davčnih zaostankov. Inspektor za Bačko je ugotovil, da znašajo zaostanki pri davčnem uradu v Senti 40 milijonov dinarjev in segajo nazaj do leta 1920.

★ **Tajnika zveze proizvajalcev sladkorne pese v Belgradu** so aretirali v Velikem Bečkerek zaradi suma komunistične propagande.

★ **Napad na uredništva.** V torek so neznanj storilci v Novem Sadu razbili izločno okno in odtrgali napisno tablo uredništva lista »Bacsmegyer Naplo«, uredništva »Delbacske« pa so napisno tablo pomazali s katranom. Napadalec ni nihče videl, dasi se nahajata uredništvi v sredini mesta. Zdaj pa je policija prišla orjunaša Slavka Mihliča, znanejša še iz fangiranega bombnega atentata na Radiča v Stari Pazovi, ki je ravno kar prišel iz zaporov, in Gjuro Bajca, paznika mestnih nasadov. Oba tajita, a Mihlič ima roke ranjene od steklenih drobcov, za kar ne ve povedati nobene razlage. Izročena sta bila državnemu pravdniku.

★ **Pogozdovanje Krasa.** Ministrstvo za šume in rude namerava spomladi začeti sistematično pogozdovati Kras po Južni Srbiji, po Črni gori, Hercegovini in Dalmaciji. Letos študirajo teren in delajo načrte.

★ **Dom zdravja.** Ministrstvo za narodno zdravje bo sezidalo v Venkovcu v Dalmaciji dom narodnega zdravja. Ta dom bo služil tudi kot antimalarična stanica in bo stal 1.311.868 dinarjev.

★ **Dan avijatičarjev** bo 19. septembra v Sarajevu.

★ **Kongres lekarnarjev.** Od 26. do 27. septembra se vrši v Belgradu kongres lekarniških nastavljenecov iz vse države. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja.

★ **Zamenjava tračnic.** Ministrstvo za železnice je začelo z zamenjavo tračnic na bosanskih progah. Zamenjale so se že na progi Brod—Sarajevo, sedaj se zamenjujejo na progi Sarajevo—Konjic, nato pa one do Gruža.

★ **Kampanja proti progi Belgrad—Split.** Belgrajska lista »Vreme« in »Politika« sta otvorila boj proti zgradnji proge Belgrad—Split in se zavzemata za progo Belgrad—Boka Kotorska.

★ **Švicarski publicist v Sarajevu.** V Sarajevu se mudi direktor »Neue Zürcher Zeitung« g. Herbert Tang. Hoče izdati kratek potopis o naši državi in zbira podatke o Bosni in Hercegovini.

★ **Centralizacija uprav ozkotirnih železnic.** Sarajevska trgovska in obrtna zbornica je stavila ministrstvu predlog, da se uprava vseh ozkotirnih železnic v naši državi poveri sarajevski železniški direkciji.

★ **Profesorski dopusti.** Delegatom profesorjem na mednarodni profesorski kongres v Švici je dovolilo ministrstvo prosvete desetdnevni dopust.

★ **Skrb za siromašne otroke.** Veliki župan v Osijeku je pozval prebivalstvo, da se javi, kdo bi sprejel siromašne otroke iz Vojvodine na hrano in stanovanje. Mnogo otrok bo namreč vsled poplav ostalo v bedi in pomanjkanju.

★ **Protest profesorjev.** Dubrovniški profesorji so sklicali izredno zborovanje in vložili oster protest proti premeščanju ravnatelja trgovske akademije dr. Hinka Grbavčiča, ki je prestavljen v Bitolj.

★ **Vrsta tiskovnih pravd.** Dubrovniško sodišče ima razpisanih celo vrsto tiskovnih pravd.

★ **Na drž. strokovni šoli za puškarstvo v Kranju** se vrši vpisovanje učencev v I. letnik, kakor tudi dosedanjih učencev II., III. in IV. letnika dne 10. septembra t. l. od 8—12 v ravnateljski pisarni zavoda, dne 11. septembra ob 8 pa se vršijo sprejemni izpiti. Redni pouk se prične dne 14. septembra t. l. ob 8. S tem popravljamo svojčas priobčeno notico o tem predmetu.

★ **Istrski brak** na razstavi psov. Istrski brak je najčistejša in najstarejša naša pasma. Pozna in čista ga vsak lovec, tudi inozemstvo pozna te pse in nekateri nemški lovci jih celo nazivljejo »Kraimer Bracke«. Istrijana je lahko poznati, kajti čistokrven istrijan ima samo dve barvi in sicer snežnobel život z malimi oranžnorednimi lisami ali pikami. Vsaka druga barva kaže tujo kri, ki pri istrjanu ni dovoljena. Pred vojno je imela Kranjska z Istro močnejše gospodarske stike, zlasti naši gostilničarji in vinski trgovci so prihajali radi v Istro. Naravno je, da je istrski brak našel pot tudi v naše kraje in se tukaj ustalil. Posebno so se zanimali pokojni naši Nimrodi: Galle, Kosler, Suflaj, Picek itd. Smotreno in zelo uspešno deluje sedaj za to pasmo psarna »Podgorac«. Brakov iz te psarne bo videti na razstavi 8. in 9. septembra, kakor čujemo, prav lepo število.

Orlovski izlet v Rim.

Dopusti za učiteljstvo: Od ministrstva prosvete smo prejeli odlok O. N. št. 9134 od dne 12. avgusta, s katerim se dovoljuje vsemu učiteljstvu, ki se udeleži izleta v Rim, dopust. Odlok se glasi:

»Union Internationale des Oeuvres Catholiques d'Education Physique« (Mednarodni Savez Katoliških Gimnastičarjev) a Parizu prireduje v vremenu od 2.—6. septembra 1926. godine svojo godišnjo proslavo v Rimu. Da bi se ove proslave mogli udeležiti članovi katoliških gimnastiških udruženja v našoj državi, tako po molbi Jugoslovanske orlovske zveze v Ljubljani, a na osnovi čl. 110. Zakona o činovnicima odobravam: za vreme od 30. avgusta do 10. septembra 1926. godine odsustvo službenicima u resoru Ministarstva prosvete, koji učestvuju na napomenutim proslavama u Rimu. Odlazak sa svoga službenog mesta javiti je blagovremeno svome nadležnome.

Opozarjamo vse učiteljstvo, ki se udeleži izleta, da takoj obvesti svojo predpostavljeno višjo oblast o svojem odhodu.

Vizum za skupni potni list smo dobili.

Odhod iz Ljubljane je 31. avgusta ob 13.

Knjižice z izkaznico za polovično vožnjo smo razposlali. Kdor bi je slučajno ne prejel, naj nam takoj sporoči.

Ljubljana

Elitna igralnica v Ljubljani.

Že dalj časa so se nekateri potovali za koncesijo, da bi smeli zopet otvoriti na Bledu igralnico. Notranjemu ministru Boži Maksimoviču so se obljubovale različne koncesije v korist državne blagajne, celo to, da bi igralnica prispevala gotov odstotek dnevnega prometa na korist poplavljenecem. Ta akcija, proti kateri je svojčas tudi naš list energično nastopil, ni uspela. Ker je pa umevno tudi v Ljubljani nekaj ljudi, ki radi strastno igrajo, ni čuda, če se je rodila misel ustanoviti v Ljubljani klub ali kaj podobnega, ki bi to reč organiziral. Zato se je ustanovil tu klub, ki je, kakor se nam poroča, sestavljen društvena pravila, odgovarjajoča zakonu, ki so naglašala, da ima klub namen gojiti med člani družabnost in prirejati družabne igre. Pravila so bila od oblasti potrjena in vzeta na znanje. Sestavil se je tudi klubov odbor. Ta sportni klub je pričel delovati pred približno enim mesecem. Svoje klubske prostore je imel v hotelu »Tivoli« v II. nadstropju. Tam sta bili določeni dve sobi za igre. Sprva so prihajali v klub samo ožji, intimni prijatelji aranžerjev tega kluba, zato je bil promet minimalen. Krog prijateljev se je vedno bolj širil in so v klub prihajale tudi dame. Da li so se igralne hazardne igre ali ne, naš poročevalec ni mogel ugotoviti, oziroma ni pojasnjeno, gotovo je le, da se je igral tako zvani »evropski ekspres«, drugo ime za francosko igro »chemin de fer«, o kateri eni trdijo, da je hazardna, drugi pa jo označujejo le kot »družabno«. Zatrjuje se nam pa, da je v tem klubu fungiral crupier iz Zagreba. Za ta klub je izvedla finančna kontrola in ker ta umevno rabi denarja v obliki taks in ga seveda poišče tam, kjer ga je največ dobiti, je sklenila klubu napraviti poset. Višji finančni inspektor Mihajlo Amon je v četrtek ob 11 ponoči z 20 stražniki finančne kontrole in ob asistenci policijskih organov obkolil hotel »Tivoli« ter nato vstopil v igralnico, kjer je bilo zbranih več oseb. Na veliko obžalovanje fiskusa na mizi ni bilo večje vsote nego 11.000 Din. Vstop finančne kontrole v igralnico je seveda deloval na prisotne porazno in mnogi še do včeraj zjutraj niso prišli do sape. Kakor je izvedel naš poročevalec, je g. veliki župan odredil zdaj razpust te družbe, kar dokazuje, da je politična oblast na stališču, da so se igralne hazardne igre, dočim člani tega kluba trdijo, da ne, ker da je najvišji vložek znašal samo 20 Din. Lokali kluba v hotelu »Tivoli« so bili oblastveno zatvorjeni. Člani kluba poskušajo na vso moč, da bi se klub zopet dovolil.

K BELI OBLEKI
KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99°- ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

Naše odločno mnenje je, da naj se zadeva od strani poklicane oblasti vsestransko dožene, ker take stvari v interesu zakona in javnosti ne smejo obviseti nepojasnjene. Naj se je potem igralo za kakršnekolj zneske, eno javnost v vsakem slučaju zahteva, da se taki igralniški klubi pod nobenim pogojem ne tolerirajo! Kajti čisto jasno je, da, kakor skušnjava uči, tudi v slučaju, da se spočetka ne igra visoko, ne ostane pri tem, ampak se razvije vselej hazard, za njim pa gmotne in moralne posledice, ki so nepregledne. Zato pozivamo politično oblast, da to stvar gleda pod vidikom morale, ki jo danes izpodkopa cel vrsta naprav, tako da nam ni treba še »elitne« igralnice, da bi še ta pomagala širiti moralno kugo zapravljanja, uničevanja eksistenc in pokvarjanja ljudi in to danes, ko je toliko brezposelnosti, beračev in najstrašnejše bede na vseh koncih in krajih! Zoper zopetni poizkus uvesti tako igralnico se mora dvigniti vsa javnost, vsi politični faktorji, kulturne in karitativne ustanove! Mesto napraviti tisočake v eni noči, dajte rajši denar za trumo siromakov, ki dan na dan trkajo na naša vrata in čimdalje bolj množijo našo splošno gmotno in moralno bedo! Trdno pričakujemo, da bo g. veliki župan na zatvoritvi neomajno vztrajal!

© **Palača poštne hranilnice v Ljubljani.** Poštni minister dr. Šuperina se je, kakor zatrjujejo, povodom svojega kratkega bivanja v Ljubljani v četrtek 26. avgusta zanimal za gradnjo palače poštne hranilnice v Ljubljani na Aleksandrovi cesti na parceli pri Narodnem domu, ki jo je prodala mestna občina pod gotovimi pogoji, zlasti, kar se tiče zunanosti stavbe, ki mora harmonirati z ostalimi poslopji in zgradbami. Sedaj je potrebno izvršiti še nekatere formalnosti, nakar bo javno razpisana oddaja gradbe palače, za katero so že izdelani načrti. Mogoče prično že to jesen s kopanjem temelja, najpozneje pa prihodnjo pomlad.

© **Sreča v nesreči.** Sinoči okrog pol osmih se je na Ambroževem trgu pripetila nekemu kolesarju na lepem mala neizgoda. Pripeljal se je po Poljanjski cesti v smeri od klavnice, zavlil na Ambrožev trg, pa se kar na mah znašel na tleh. Odlomilo se mu je sprednje kolo, oziroma »vilice«. Okoli njega se je zbralo takoj polno radovednežev; mož pa se je hitro pobral, pograbil z vsako roko kos kolesa in izginil občinstvu izpred oči. Sreča njegova je bila, da je vozil počasi, sicer bi ne bil ostal tako cel.

© **Manjšinska šola za otroke** nemške narodnosti se je preselila z Vrtače v prostore mestne osnovne šole na Cojzovi cesti. Jesensko vpisovanje se vrši 31. avgusta od 8 do 12 v prvem nadstropju.

© **Pomanjkanje stanovanj.** Pri gospodarjih, lastnikih novih dograjenih hiš, in pri mestni občini se je prijavilo 950 strank, ki reflektirajo na stanovanja.

© **Zagoneten odhod mladenke.** V Zeleni jami št. 118 stanujoča delavčeva žena Marija Menihelj je 25. avgusta naznanila policiji, da je njena 16 letna hčerka Marija že 9. avgusta odšla z doma, češ, da si gre na Gorenjsko iskat primerno službo. Od tega časa roditelji niso prejeli nikakega, niti ustmenega, niti pismenega obvestila o nadaljnji usodi svoje hčerke. Mati se boji, da se ne bi hčerki kaj hudega pripetilo. Ni izključeno, da je mogoče mladenka postala žrtev gotovih brezvestnih špekulantov.

© **Popadljiv pes.** Dijak Stanko Benedetič je vozil s kolesom po Trnovski ulici. Naenkrat je skočil za njim pes tamkajšnjega posestnika Matevža Breskvarja ter ga ugriznil v nogo. Bila je lahka telesna poškodba.

© **Iz kraljestva alkohola.** Je France Č. marljiv delavec, ves dan nepretrgoma popravlja ljubljanskim meščanom dežnike. Več dni strada in stiska, zbira kovane dinarje in kovače, toda ko je zbrana lepa vsota, vrže dežnike v stran in hajdi v kraljestvo demona al-

K PLATNENI OBLEKI
KUPITE PLATNENO OBUTEV

Moški 99°- ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

K ČISTI OBLEKI
RABITE ČISTO OBUTEV

Moški 99°- ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevali.

K zrna kavi na vsak način spada Pravi Franck.

kohola. Pil je v četrtek ves dan, končno je omagal na ulici, kjer je tudi zaspal. Odpeljali so ga v policijske zapore, kjer bo tri dni imel priliko razmišljati o alkoholu in o praznem žepu. — Dva druga znanca Anton D. in Marija J. sta popivala po mestu, veseljačila in končno zapravila ves denar. Ni jima bilo dovolj pijače. Odsila sta še v nočno kavarno Kolodvorske ulice, kjer je Anton D. naročeval pijačo za pijačo, toda končno je Antona natak pobaral za plačilo. Oba nista imela toliko dinarjev, da bi poravnala veliki zapitek, zato ju je stražnik odvedel na policijo.

Maribor

□ **Zlata poroka.** Pred kratkim sta obhajala zlato poroko v krogu svojih otrok in njihovih družin g. Ivan Skušek, davčni administrator pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani z gospo soprogo Marijo, rojeno Nahtigal. Zlatoporočnica sta čvrsta in vedre volje. G. Ivan Skušek je že 55 let v aktivni službi. Zlatoporočencema, ki se mudita sedaj pri svojem sinu g. Oskarju Skušeku v Mariboru, naše najiskrenejše čestitke!

□ **Izleti v okolico.** Vsako nedeljo napravljajo mariborski meščani izlete v lepo okolico mesta. Ti izleti so gotovo za zdravstveno stanje mesta velikega pomena. V gospodarskem oziru pa si okolica mesta lahko gmotno opomore, ako bi znali v okolici nuditi meščanom okrepčila po zmernih cenah. Vedno pogostejše prihajajo pritožbe, da naletijo meščani pri svojih izletih na pravo oduševstvo. Posamezne slučaje bo treba javno ožigosati, obenem le solidno in uslužno postrežbo, kjer bo, javno priporočiti, če nimamo drugega sredstva javne kontrole.

□ **Izlet čebelarjev.** Člani mariborske čebelarke podružnice prirede v nedeljo, dne 29. avgusta, izlet k čebelnjaku g. Vidoviča v Bresternici pri Mariboru. Izlet je združen s poučnim predavanjem.

□ **Na državni deški meščanski šoli v Mariboru** se pričena šolsko leto 1926-27 v sledečem redu: V ponedeljek, dne 30. in v torek, dne 31. avgusta so vselej od 8 do 12 razredni izpiti. V sredo, dne 1. in v četrtek, dne 2. septembra je vpisovanje v 1. razred za one učence, ki se niso vpisali koncem preteklega šolskega leta. Dne 1. in 2. septembra so tudi privatni izpiti v vsakokratnim pričetkom ob 8. uri. V petek, dne 3. septembra je ob 8 šolska maša v stolnici. V soboto, dne 4. septembra je pričetek pouka ob 8. Učenci naj ne kupujejo nikakršnih šolskih knjig in drugih učnih pripomočkov, dokler ne dobijo v ta namen posebnih navodil od svojih učiteljev.

□ **Slovesna otvoritev trgoveške akademije** v Mariboru se bo izvršila dne 6. septembra. Trgovski Maribor bo ta dan z veseljem pozdravil novi učni zavod, ki bo tvoril novo, trdno podlago gospodarskemu razmahu v mestu in v vsej pokrajini.

□ **Tiskovna tožba dr. Slokarja** proti cariniku Mariču zaradi njegovega »poslanega« se je z nova preložila za nedoločen čas, da se pripravi dokazilno gradivo.

□ **Sejmsko poročilo.** Na svinjski sejem dne 27. avg. se je pripeljalo 297 svinj, 2 ovci. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 50—100 Din, 7—9 tednov stari po 125—150 Din, 3—4 mesece stari po 250—320 Din, 5—7 mesecev stari 420—450 Din, 8—10 mesecev po 525—580 Din, 1 leto po 1000—1200 Din, 1 kg žive teže po 10.50 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 138 svinj. Kupčija srednja. Cena prascem je nekaj padla.

Dobri rezultati policijske racije v Mariboru.

Pri zadnji policijski raciji v Mariboru je bil zaprt neki možakar, ki se je izdajal za Franca nom Kolar je ukradel v Ptuj v nekem hotelu, se je izkazalo, da se v resnici imenuje Obid ter je zasledovan pod obema imeni od sodnije. Pod imenom Koler je ukradel v Ptuj v nekem hotelu, kjer je prenočeval, rjuhe, razno perilo in 5000 Din. Tudi v Studencih je izvršil več tatvin. Pred par dnevi je poskušal v Cvetlični ulici vlomiti skozi okno v neko stanovanje; na vesti ima še razne tatvine v Zagrebu, kjer je pokradel najraznovrstnejše blago, ter ga prodajal potem v Sloveniji. Z njim vred je bila aretirana tudi njegova ljubica in njegov prijatelj.

Dobre posledice policijskega pogona so se pokazale takoj naslednjega dne, v četrtek in petek. Izostale so namreč vse policijske prijave o običajnih dnevnih tatvinah in poskušanih vlomih.

Zrebanje loterije Društvenega doma v Trboviah se bliža. — Kupujte srečke!

Težka avtomobilska nesreča.

Pretekli četrtek popoldne se je pripetila na križišču stare in nove Tržaške ceste v Magdalenskem predmestju v Mariboru težka nesreča. Od mosta je privozil proti omenjenemu ovinku motocikl, katerega je vodil ravnatelj Obrtne banke v Ljutomeru, na sedežu za njim pa je sedela soproga ravnatelja meščanske šole v Ljutomeru. Motociklist je vozil pravilno na desni strani, vendar pa ne s predpisano hitrostjo 6 km, ampak z veliko večjo brzino. V trenutku, ko je privozil na ovinek, je privozil nasproti avto, last prevoznika g. Vidmarja, s katerim je upravljal sam lastnik. V hitrosti je skušal ovinek ceste kar presekat, pri tem pa se je zaletel v nasproti vozeči motocikl. Vsled silnega udara sta obe osebi z motocikla tako padli, da si je voznik zlomil roko, dama pa noge v členku. Motorno kolo je močno poškodovano. Tudi avto se je poškodoval, ker mu je počila os ter ga je moral lastnik ostaviti na cesti.

POŽAR PRI PTUJU.

Dne 25. t. m. popoldne je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Vojska v Janževcih pri Ptuj. Kmalu je ogenj objel celo poslopje in hišo. Ptujška požarna bramba je hitela na pomoč. Gospodar in družina so odšli na travnik otavo sušit. Med tem je izbruhnil ogenj, ki je uničil poslopja in ves letošnji pridelek. Sumijo, da je zažgala tuja roka, ker je začelo goreti na parni v senu.

UTOPLJENKA V MURI.

Pri občini Krog (pri Murski Soboti) je vrgla Mura na breg truplo okrog 24 let stare ženske v kopalni obleki. V petek so jo pokopali na pokopališču v Krogu.

Celje

□ **Hud poper** je bil sestanek obrtnikov in trgovcev v ponedeljek popoldne, na katerem sta poročala gg. Jelačin in Ogrin. »Jutro« se obenem z »Novo dobo« zaletava pri tej priliki tudi ob dr. Ogrizka s prav neokusnim »ugotavljanjem« o njegovem političnem delu. Pri tem pripominja, da ne bo neustrankarstvu noben stanovsko zaveden celjski obrtnik in trgovec nasedel. Čudno je pa to, ko SDS-ari trdijo, da imajo tako natančno evidenco o svojih politično organiziranih članih trgovskega in obrtnega stanu, pa si ne upajo sklicati niti najožjega sestanka svojih »mnogobrojnih« somišljenikov iz obrtnega in trgovskega stanu, temveč si dajo na svojih strankinih sejah po posameznih članih le referirati o svojem »napredovanju« pri volivnem boju za trgovsko in obrtno zbornico.

□ **Je to res?** Slišali smo glasove, da je skušala zveza obrtnih društev razdeliti na posamezne stanovske zadruge prispevke v svrhu podpore in agitacije za »stanovsko« listo SDS. Kaj je ta politična organizacija že tako suha, da morajo organizacije, ki naj bi imele samo stanovski namen, zbirati volivni fond za SDS? Kakih 63.000 Din bo pa vendar demokratska stranka še zmogla, saj je ob priliki pogajanj z vodstvom NSS v Celju, ko je šlo za ustanovitev delovne skupine v občinskem svetu, žrtvovala skoro enako visok znesek. In menda bo trgovska in obrtna zbornica za SDS vendar več vredna kot trije mandati NSS v celjskem občinskem svetu!

□ **Neodložljivi in nujni gospodarski posli** se izvrše večkrat ne samo v privatnem, temveč tudi v javnem, tako n. pr. v občinskem gospodarstvu. V takih slučajih more odgovorni uradniki ali župan eventualno brez predhodnega odobrenja nakazati iz občinske blagajne večji znesek. Tak nujen in za naše mestno življenje in gospodarstvo važen izdelek je po mišljenju merodajnih gospodov na magistratu nakup dveh konj, ki pa po mnenju nekaterih nista bila potrebna. Mogoče se nam ta zadeva od kompetentne strani razloži, da uvidimo potrebo?

□ **Mesečni živinski sejem** se vrši v ponedeljek dne 6. septembra.

□ **Šolski začetek** bo v kratkem. Hladni in vlažni jesenski dnevi pridejo. Preskrbite Vaše otroke z dobrimi in močnimi Adria čevlji, Celje, Narodni dom.

Cerklje ob Krki

Poplava pri nas ni naredila toliko škode kot kje drugod, vendar pa so tudi pri nas že visoke številke. Tako n. pr. je precejeno, da je voda na ozemlju naše občine uničila blizu 6600 q to je 660.000 kg otave. Če jo računamo le po 2 kroni, je to že ogromen denar. Uničenega pa je poleg tega do 1300 q krompirja; ajde, koruze, fižola itd. pa tudi veliko. — Prav je, da je oblast dovolila, da se denar, ki ga zbere Rdeči križ za poplavlence v Sloveniji, porabi v Sloveniji. Bilo bi pravično, da ukaže oblast tudi oni denar, ki ga za poplavlence zbirajo davkarji v Sloveniji, porabiti za pomoč poplavlencem v Sloveniji.

Romanje na Brezje. Pod vodstvom domačega g. župnika pojde prihodnji ponedeljek od tu do 200 romarjev k Mariji na Brezje. Večina bo šla pogledat tudi Bled; Ljubljano pa vsi.

Zmanjševalna družba za nova stanovanja pri šoli bo v nedeljo dne 29. t. m. ob 9. uri. Ko bi bili pred 20 leti mislili vsaj za 20 let naprej, bi ne

bilo sedaj teh ogromnih stroškov. — V tistih časih t. j. pred dobrimi 20 leti, se je n. pr. zgodilo celo to, da so v Velikem Podlogu (naša občina) sezidali novo šolo, a nobenega stranišča. Potem je pa treba vedno novih poprav, novih stroškov in nove nevelje ter godrnjanja davkoplačevalcev. Ko se zida nanovo, treba misliti na vse in vsaj za par desetletij naprej.

Lansko vino ni še vse prodano. Pa bo res treba grozde kako drugače začeti uporabljati! Ne bodo se ljudje lahko s tem sprijaznili, bodo se pa morali. Lastnik toplice v Bušeti vasi že izdeluje brezalkoholne sokove. Pametno!

Nepraktično. Zadnje nedeljo so se sklicali vojni obvezniki iz petih občin v Krško, kjer so od jutra do poznega popoldneva stali, pa še niso prišli na vrsto. Cerkljanska in krška občina sploh nista mogli priti na red in so ljudi poslali domov. Da vojaški referent takega dela sam ne zmore, je jasno. Tako pa pride do nejevolje in zabavljanja, katero se potem naprtili celoti, dasi so ga krivi le posamezniki, ki so posebno nepotrebnost, indirektno pa nepraktičen način, kako se je vojni razpored izvedel. Naj se vojaška oblast iz teh skušenj nauči, da v bodoče to reš praktičnejše aranžira.

Uršnika

V Mali Ligojni so praznovali v nedeljo cerkveno blagoslovljenje (žegnanje). Ob 10 je daroval sv. mašo gospod kaplan Veider, vrhniški pevec pa so med svetim opravilom lepo prepevali. Na dan slavlja in na predvečer so domači fantje streljali s topci.

Umrja je dne 20. t. m. gđ. Antonija Mikš iz Uršnika. Bila je zvesta članica Marijine družbe. Obola je pred tednom na vročinski bolezni, ki jo je spravila v prerani grob v cvetu mladosti. Jeseni bi se imela poročiti. Pogreba se je udeležila poleg številnih občanov tudi celotna Marijina družba, ki se je v cerkvi in na grobu poslovila od svoje tovarišice z gniljivo nagrobnico ter ji nasula na rake obilo cvetja in krasnih vencev. Spavaj v Gospodu!

Arto delniške družbe Union je povozil dne 24. t. m. na glavni cesti 10letno gluhoonemo hčerko tukajšnjega cestarja. Deklica ni slišala signala ter v trenutku skočila pod avto. Sreča v nesreči je, da je deklica padla po dolgem pod voz, ki jo je le nekoliko odrgnil po životu. Ker je avto vozil v pravi smeri in dajal predpisana znamenja, ne zadene šoferja nikaka krivda.

Tržič

Pouk na deški in dekliški meščanski šoli se prične šele 13. septembra in ne, kakor je bilo v časopisih že objavljeno, 4. septembra. Z ozirom na ta odluk se vrši vpisovanje za vse razrede v soboto dne 11. septembra od 8. do 13. ure v ravnateljevi pisarni. Razredni in ponavljalni izpiti pa se vrše, kakor javljeno, v ponedeljek in torek dne 30. in 31. avgusta t. l. — Ravnateljstvo.

Krajni šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Tržiču je imel začetkom meseca avgusta svojo sejo, na kateri je bil predložen v potrdilo računski zaključek za leto 1925. in 1926. Pregledali so se vsi računi in rač. zaključek je bil soglasno potrjen. G. ravnatelj Al. Lajevic je dal obširno poročilo o uspehih te šole kakor tudi o skupnem izletu na Golico ter o ogledu tovarne na Jesenicah in Zirovnici. Predložen je bil tudi proračun za leto 1926-27, kateri znaša čez 33.000 Din. Vpisovanje v obrtno šolo bo dne 27. septembra t. l. in pričetek šole 3. oktobra t. l. Čas je določen kot preteklo leto: ob nedeljah ob 9. uri dopoldne do 13. ure popoldne, v ponedeljkah pa od 16. do 20. ure, kar bo gotovo obrtnikom prav.

Samo en dan nas še loči od žrebanja srečk pri obrtni zvezi za Tržič in okolico. Za 5 Din lahko dobiš jutri pri nas celo spalno opravilo, lahko se oblečeš, obuješ itd. Ako koga zanimajo dobitki, naj jih pride pogledat; razslavljeni so v Našem domu. Videl bo, da so delo domačih obrtnikov in solidno napravljeno. Ogleda se lahko vsak dan od 5. do 8. ure, v nedeljo pa od 8. ure do žrebanja, katero se vrši ob 3. uri popoldne.

Opozarjamo, da kdor ima srečke za prodajo in bi jih do jutri jutraj ne prodal, naj jih gotovo jutri vrne do popoldne, ker drugače bi se smatrale za prodane.

Ptuj

GORJE NASIH POPLAVLJENCEV.

Škoda, ki jo je zadnja poplava naredila v ptujskem okraju, je ogromna. Samo na okrajnih cestah se ceni nad pol milijona dinarjev, na občinskih cestah in mostovih nič manj, druga kulturna in gospodarska škoda pa gre preko 2 milijona dinarjev. — Po Slovenskih goricah še bolj pa po Haložah prebivalci, zlasti pa viničarji, jočejo in tarnajo. Na kamenitem svetu so si komaj pripravili nekaj rodovitne zemlje. To so zdaj plazovi odnesli z vsem pridelkom vred. So viničarske družine, ki nimajo danes niti za en dan živeža doma, vse je odnesla gibajoča se napeta zemlja seboj v dolino. — Bukve, debela v premeru pol metra, so poleg poljskih pridevkov drvele s plazom vred v dolinice. — Nekatera drevesa so se postavila v dolini tako pokonci kakor da bi že tam rastle od svoje mladosti, vendar izdaja okolica, da je bila ravno tam poprej rodovitna njiva ali dober travnik.

Okraju se letos mora pomagati z državnimi sredstvi. Revnim družinam se mora dati živeža, sicer ne bodo zime preživele, ampak pomrle od lakote, — to velja najbolj za uboge Haložane. Davki in doklade se morajo znižati, ker prebivalstvo ne zmore več bremenja. Tukaj ima država dolžnost, da pomaga! Okrajnemu zastopu naj da, kar mu dolguje, baje nad poldrugi milijon dinarjev, da bo lah-

ko ta popravil nastale škode na cestah, in da bo lahko doklade znižal, posestnikom se naj davki znižajo, ubožnim družinam pa daruje živež in obleka. Le na ta način se bo dal preživeti ta težki udarec, ki je začel v letošnjem letu prebivalstvo ptujkega okraja.

□ **Za volitve v trgovsko in obrtno zbornico** vlada tudi v Ptuj veliko zanimanje. Resni in prevdarni trgovci in obrtniki odklanjajo SDSarsko volivno listo. Kako je na njo zašel gostilničar g. Berlič, je mnogim nerazumljivo.

Slov. Konjice

Nabava šolskih potrebščin. Za bližajočo se šolsko leto svetujemo tukajšnjim slovenskim trgovcem, da se v zadostnem številu preskrbe z vsem, kar rabi pri pisanju naša deca v šoli.

Stanovanjsko vprašanje. Kakor splošno, je tudi pri nas občutiti pomanjkanje praznih stanovanj. Nepojmljivo je pa to, da stoji v neki hiši celo nadstropje že čez eno leto prazno.

Kolesarji. Vse graje vredne je razvada, da proti mraku dirkajo po cesti, ne da bi zvonili. Tik za hrbtom šele v svoji nagajivosti pozvonijo, da s tem človeka prestraši ter človek ne ve, kam bi se okrenil. Iz norčevanja lahko postane velika nesreča. Torej pamet pri tem sportu! Pravega cestnega reda se itak malokateri drži.

Slovenska krajina

Blagoslovljanje novega zvona. Dne 25. avgusta se je v Gomilici vršilo blagoslovljanje novega zvona za tamošnjo kapelo. En zvon si je občina že prej nabavila. Za novega pa so požrtvovalni Amerikanci poslali denar, za kar jim je seveda občina zelo hvaležna.

Vračanje kupne cene. Vsled energičnih nastopov se je posrečilo doseči ne le, da ministrstvo za agrarno reformo ni odobrilo pogodb, ki jih je sklenil dr. Nemethy z interesi, temveč tudi to, da mora vrniti denar vsem, ki so prvi obrok kupne cene že plačali. Povračevanje se polagoma vrši; seveda, obresti od svojega denarja ne vidi nikdo, dasi je prodajalec prej prigovarjal intereso, naj pustijo denar, če, da se bo dobro obrestoval.

Evangelikanski listi? Iz glasil nove stranke so izginila vsa imena razen enega: Odgovorni urednik in izdajatelj: Hari Leopold, ev. p. duhovnik. Prej sta poleg njega bila podpisana tudi dva katoliška duhovnika. Zakaj da je ostalo le ime enega evangelikanca, bi bilo zanimivo vedeti. Mogoče so se gospodje, ki so celo stvar sprožili, pokesali.

V čigavem imenu?

Voditelji nove stranke so takoj od začetka nastopili s samozavestno trditvijo, da nastopajo v imenu naroda. In zopet, ko so izrekli svoje geslo, da »proč od Slovenije ter k Hrvatski«, so dejali, da je narod na njihovi strani in da so izrekli le njegovo željo. Kar razumeti ne moremo, kako prihajajo propagatorji hrvatsva do takih trditev, kajti dejstva jim bijejo kar naravnost v oči in jih postavljajo na laž...

Kdo ima pravico govoriti v zadevi pripadnosti Prekmurja? Na vsak način prekmursko ljudstvo. In kdo pripada temu ljudstvu? Naš kmečki narod, naše dijaštvo, učiteljstvo, duhovščina... In kako so sprejeli vsi ti novo idejo?...

Naš kmet je odgovoril s tem, da je odklonil časopise nove stranke. Storil je celo več. Več občin je podalo pismeno izjavo, v kateri protestira zoper politiko nove stranke. — Organizirano dijaštvo je izdalo pismeno izjavo, da je slovensko in hoče ostati slovensko. — Učiteljstvo se je tudi oglasilo v naših listih in v njih obsoja protislovensko gibanje »neodvisnih«. — Tudi pri duhovščini moramo z veseljem konstatirati, da velika večina ni pristopila k novi stranki, dasi so navidezni njeni početniki duhovniki...

Kdo torej preostane, ki bi bil oni narod, v katerega imenu govorijo? Kdo je oni narod, o katerem trdi g. Matošič, da je nezadovoljen v slovenski domovini in si želi hrvatskega gospodarstva? ... Par sto Mažarov, ki so se udeležili radičevskega shoda, še ne pomeni vsega prekmurskega naroda in radi tega tudi ne dajejo pravice, da bi kdo mogel govoriti v imenu Prekmurja, ko kaže na shod v Dol. Lendavi...

Naroda naši pohrvatitelji nimajo za seboj, temveč smejo govoriti le v imenu nekaterih političnih prevratnežev, ki mislijo, da so za to poklicani, da rušijo obstoječe razmere, in v imenu par sto ljudi, ki so tudi prej bili vse drugo, le pravi Slovenci ne.

Narod je na naši strani in smo tudi trdno prepričani, da ostane na naši strani. Da imamo prav, bodo pokazali med drugim tudi naši protestni shodi, na katerih bo odmeval en sam mogočen vzklk: Obsojamo hrvatsko propagando, ker smo in hočemo ostati v Sloveniji!

V St. Vidu pri Stični bo dne 29. avgusta 1926 l. dojeni. prosvetni tabor

Dopisi

ZA TRANZITNI PROMET DRAVOGRAD-JESE-NICE.

Magistratno zastopstvo občine Guštanj je sklenilo vložiti prošnjo na Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani, da naj se za prebivalstvo dravogradskega okraja in za del slovenjeograškega okraja mariborske oblasti ter za prebivalstvo severne Gorenjske ljubljanske oblasti uvede tranzitna proga za osebni promet z izhodiščem Dravograd-Meža in Jesenice preko avstrijskega ozemlja po progi Pliberk (Bleiburg) in Področica (Rosenbach).

Temu sklepu je povod splošna želja prebivalstva omenjenih krajev, da se za olajšanje prometa med sicer blizu ležečimi kraji, ki pa so zaradi novih državnih mej medsebojno odrezani in po sedanjih zvezah državnega železniškega omrežja silno oddaljeni in nerodno zvezani, doseže ugodnost tranzitne proge po ozemlju avstrijske Koroške. To velja za zgoraj omenjene kraje brezpogojno, ako pogledamo razdaljo od Dravograda do Jesenice preko Koroške, ki znaša 104 kilometra. Isti kraji pa so oddaljeni po progi Maribor—Ljubljana—Jesenice 296 kilometrov, po progi Dravograd—Celje—Ljubljana—Jesenice 274 kilometrov. Pomen tranzita bi bil torej velik že samo za promet med tema dvema krajema glede voznih cen, zamude časa itd.

Promet med industrijsko Mežiško dolino in za industrijo in tujski promet v Gorenjsko je zelo živahen in bi ga tranzitni promet še znatno povečal. Za takšno tranzitno zvezo pa govorijo še tudi drugi razlogi:

Ljubljana je trgovsko in industrijsko središče Slovenije; vse važne gospodarske korporacije, zbornice itd. imajo svoje sedeže v Ljubljani.

Stiki obojne Mežiške doline so radi njenega značaja z Ljubljano tesni in nujni. Ljubljana pa je od Mežiške doline po sedanjih železniških zvezah silno oddaljena. Iz središča Mežiške doline, to je s Prevalj, je do Ljubljane preko Maribora 231 kilometrov, preko Dravograda—Velenja pa 182 kilometrov. Po tranzitu pa bi bila proga od Prevalja do Ljubljane le 163 kilometrov.

Zveze same na teh progah z Ljubljano že tako niso kaj vabljive, posebno če vpoštevamo počasno vožnjo velenjske proge.

Sosednja Avstrija očitno bolj razume vzdrževanje stikov med posameznimi kraji, ki so radi novonastalih mej odrezani od starih železniških zvez. Tako vzdržuje tranzit preko ozemlja naše države Graz—Klagenfurt, Lavamünd—Bleiburg, in čeprav obstaja direktna zveza Graz—Villach po avstrijskem ozemlju, vzdržuje Avstrija tudi preko Maribora tranzit Graz—Villach.

Da opozorimo merodajne faktorje in oblastva na naše krajevne potrebe, poziva podpisano magistratno zastopstvo vse interese, da to akcijo podpirajo.

POUČNI IZLET KMETOVALCEV NA KOROŠKO.

Poučni izlet kmetovalcev iz Zg. Savinjske doline v Guštanj in v Avstrijo v — Labudsko dolino je priredila dne 22. in 23. t. m. pod vodstvom kmet. referenta F. Werniga skupina 16 mlajših gospodarjev in uglednejših posestnikov.

Sprejem savinjskih kmetovalcev v Mežiški dolini je bil nad vse pristen ter se udeleženci izleta najpriljubljeneje zahvaljujejo g. Oslandru za gostoljubno postrežbo, za vsestranske zanimiv in naporen pouk in utrudljivo razkazovanje njegovega moderno urejenega, vzornega gospodarstva. Marsikateri kmetovalec je začuden občudoval nad izredno praktičnimi gospodarskimi napravami in bo leto upeljal tudi v svojem obratu.

Najpriljubljeneje se zahvaljujemo tudi šolskemu nadzorniku g. P. Močniku za prijazno druženje in za vsa gospodarska navodila ter za vesel, družaben večer, ki ga nam je priredilo guštanjansko domače pevsko društvo. S takim umevanjem in z globokim občutjem so sledili kmetovalci izvajanjem lepih umetnih pesmi — vse strune elementarnega človeka, ki živi še ves v Božji naravi in je zrastle z njo, ki ljubi tiho srečo in svoj dom pa je razgibala prisrčna milina narodnih in koroških pesmi, ki jih je izvajal tamkajšnji danski zbor. Najiskrenejša mu hvala! Navzoče občinstvo pa se je lahko prepričalo, da naš savinjski kmet ni samo gospodarsko napreden, ampak da je tudi glede splošne in srčne naobrazbe na visoki stopnji.

Iskrena hvala tudi g. učitelju Kotniku, ki nam je kot domačin pri potovanju in prenočevanju bil prijazno na roko.

Poučni izlet in njega solnčni lepi dnevi v Mežiški in Labudski dolini nam bodo ostali v najlepšem spominu.

* * *

»Naša kric v Vojniku. V nedeljo dne 29. avgusta 1926 ob treh popoldne se vrši v gledališki dvorani v Vojniku pri Celju znamenita Finžgarjeva igra »Naša kric«. Vprizori jo Prosvetno društvo s Frankolovega. V našem lepem trgu vlada za to prireditve veliko zanimanje. Vsi tržani in okolice iz bližnjih in daljnih vasi ste vrnjeni vabljivi!

Cesta iz Zaleca v Zabukovec. Take ceste, kot je cesta iz Zaleca v Zabukovec, menda ne najdeš v celi Sloveniji. Če si najameš voznika, je najbolje, da poleg njega po blatu hodiš, če ne boš, da te prevrne v njega, ali da se ti še kaj hujšega ne pripeti. Cesta je pod upravo rudnika, kateri pa je ni popravil že 7 let. Če se kdo pripelje z avtomobilom, se pripelje samo do Griž, od tam pa mora nadaljevati pot peš, ker voziti je nemogoče. Mostovi so vdrti in v nevarnosti, da se poderejo; nobene prevrte z njega, ali da se ti še kaj hujšega ne priponeči tujec, ki ni vajen te ceste, si lahko zlozi nogo ali se drugače poškoduje. Nesreča je neizogibna in kdo bo trpel škodo? Živina se muči in skoraj vsak teden se temu ali onemu kolo stare ali novi voz prevrne v jarek. Čudno, da tega ne vidi okrajno glavarstvo, da bi napravilo temu neznosnemu stanju konec. Govori se, da pobira rudnik od vsakega metarskega stola premoga 1 dinar za oskrbovanje ceste; nabrana vsota znaša baje že nad 100 dinarjev. Občina Griž tudi prispeva na leto določen znesek, pa ne stori se nič. Tujci, kateri prihajajo k nam, se zgražajo nad žalostnim stanjem ceste; če se jim pa pove, da je cesta pod upravo drž. rudnika, se seveda še bolj začudijo. Naše gg. poslance prosimo, da to stvar na merodajnem mestu predložijo, da se to stanje odpravi, ker vse dose-dane intervencije občine Griž se našle gluha ušesa. Če se cesta v kratkem času ne popravi, ne bo mogel nihče več ne z vozom ne peš na ceto.

Za učiteljsvo

Članom (icam) »Slovakev zvezec v vednost, da bo »Slovenski učitelj objavil podrobno poročilo o naši letošnji glavni skupščini z vsemi predlogi, ki so bili sprejeti. Od naše strani se bo delalo na to, da bo že za Božič mogoče prirediti dejansko manifestacijsko zborovanje čisto stanovskega združenja. Če vas bo treba o čem obvestiti, bomo to storili v našem stanovskem glasilu, eventualno na podružničnih zborovanjih. Vsem tudi sporočamo, da je prejel predsednik S. zahvalo za vdanostne pozdrave od Njegovega Velikantstva kralja. — Odporova seja »Slovakev zvezec« bo v ponedeljek pooldne ob 3. uri v Jugoslovanski tiskarni.

Zanimivosti

NAJBOLJ ODDALJEN OTOK NA SVETU.

Seveda je mnogo otokov, ki ležijo daleč proč od celine, toda najbolj oddaljen je najbrže otok Tristan da Cunha, kajti ta otok leži na pol pota med rtom Dobre nade in rtom Horn, 3000 km od Kapstadta, 3700 od Montevideo in 2400 km od otoka sv. Helene, ki je najbližji. Leži ob 37.5 stopinj južne širine. Podnebje je zelo mrzlo, ker prinašajo morski valovi odtrgane kose ledu prav do tega otoka. Otok obsega 116 kvadratnih kilometrov. V sredi otoka se nahaja 2550 m visoka gora in je ves otok iz skalnatih gorskih pobočij. Le 5.5×1.5 km je visoke planote. Ko je leta 1506. Portugalec Tristan da Cunha, po katerem ima otok ime, otok odkril, ni bil obljubljen. Pozneje so se tam naselili razni kolonisti in rešenci ponesrečenih ladij. Denar, alkohol in zločin so na tem otoku nepoznana stvar. 130 oseb prebiva na otoku, a se jim ne godi posebno dobro, odkar ni ribolov več tako bogat kot nekdanj. Angleška, koje last je otok, je naseljencem ponudila, da jih prepelje v Južno Afriko, toda prebivalci ne marajo zapustiti otoka, ker se jim je zelo pri-ljubilo.

NAJVEČJE, NAJMANJSE, NAJSTAREJŠE, NAJGLASNEJŠE.

V Zürichu je izšla knjiga pod naslovom »Knjiga superlativov«, v kateri H. Günther dokazuje, da tudi izobražencu niso vedno znane meje znanosti. Začetek tvori sedem svetovnih čudes starega veka, kateri so sami na sebi izraz tehničnih superlativov. Najvišja stavba današnjih časov je 300 metrov visoki Eiffelov stolp; najvišja hiša Woolworth Building v New Yorku, ki ima 55 nadstropij. Neki drug nebotačnik v New Yorku ima 4000 pisarn, v katerih je zaposlenih 10.000 ljudi. Največji kolodvor na svetu je Grand-Central-Terminal v New Yorku. Večji del kolodvora je pod zemljo. Najhitrejši vlak vozi med Londonom po 91 milj dolgi progi, t. j. 146 km (od Novega mesta do Hrušice nad Ježicami, ali Ljubljana — Zagreb in še 6 km, ali Ljubljana — Hoče pri Mariboru), ki jo prevozi, ne da bi se kje ustavil, v 81 minutah. Najdaljši predor je sim-plonski, ki je skoraj 20 km dolg. Najdaljši viadukt je v Chaohing v Kini, ki pa ni za železniški promet, ampak le za pešce in vozove. Kdaj je bil postavljen ni znano. Ta most se vleče 144 kilometrov daleč, v njem je 40.000 poldrugi meter širokih odprtini. Največji parnik je »Majestic« White Star linije, katerega so Nemci zgradili pod imenom »Bismarck«, a je po Versailleskem miru pripadel Angležem. Dosedaj dosežena zračna višina z letalom je 12.440 m. Najmočnejši svetilnik stoji na nekem hribu pri Dijonu. Namenjen je zračni plovbi in odsvit je pri jasnem vremenu videti do 400 kilometrov daleč. Najstarejši avtomat je neki avtomat za blagoslovljeno vodo v Egiptu. Največja električna centrala je v Queenstownu ob Niagari. Največje tkal-statve se nahajajo v neki tkalnici na Saksonschem. Dolge so 23 metrov. Največji plavajoči dok sveta je bivši morniški, ki se je nahajal v Kielu, a je po pogodbi tudi prišel v angleške roke. Obsega ima 40.000 ton. Najbližja zvezda nam je neznatna Alpha Centauri, najsvetlejša na našem nebu je Sirius. Najvišja gora na svetu je Mount Everest v Himalaji gorovju in je 8882 m visoka. Kot najvišja gora v Evropi je označen Montblanc z 4810 m, v resnici pa je eden vrhov gore Elbrus na Kavkazu, ki je 5629 m visok. Najvišja gora v Afriki je Kilimandžaro, v Južni Ameriki pa ni Chimborasso, kakor je sedaj veljalo, pač pa si še niso edini, ali je Aconcagua na meji med Chile in Argentino ali pa Huascan na Peruanschem, mogoče pa tudi Ampato. Ti posamezni vrhovi Andov še niso končnoveljavno izmerjeni. Največ vulkanov je na Japonskem. Najvišje ležeče jezero je Titicaca v Andah, ki leži 4000 m nad morsk gladino. Najgloblje jezero je Bajkalsko v Sibiriji, ki je do 1500 m globoko. Najgloblji rov (šaht) je oni pri Fairmontu v Ameriki, ki meri 2133.6 m. Temperatura v tej globočini znaša 77.8 stopinj Celzija. Najbolj mrzel kraj je v bližini Werchojanska v Sibiriji, kjer termometer neredkokrat kaže 70 stopinj pod ničlo. En meter globoko so tla tudi po leti zmrzla. Najstarejše drevo na zemlji je neka cipresa (Taxodium mexicanum) v Mehiki, ki je do 6000 let stara. Največji cvet Rafflesia Arnoldi na Sumatri, ki meri en meter v premeru. Največja žival je grönlandski kit, najmanjši se-salec pa komaj pol prsta dolga miš (sorex pygmaeus).

NAJMANJŠA KNJIGA NA SVETU.

V britskem muzeju v Londonu se nahaja najmanjša knjiga na svetu. Ta neznatna knjižica ni niti tako velika kot mezinec odraslega človeka, a kljub temu je pravo mojstrsko delo tiskarske umetnosti. Ta liluputanec med knjigami ima sto strani iz izvanredno tankega papirja in bakrorezi v knjižici so umetniško v barvah izdelani. Knjižica je iz leta 1839. ter ima naslov »Shlorr's English Bigu-Almanach«.

NAJVEČJA IN NAJMANJŠA LOKOMOTIVA.

Kakor znano se je lani vršila v Wembley-u poleg Londona razstava britanskega imperija. Razstavljena je bila tudi največja

lokomotiva, kar jih je bilo do sedaj na Angleškem izdelanih, poleg nje pa najmanjša in ob enem prva na svetu. Ves razvoj železnice v sto letih je bil tu razviden. Najmanjša lokomotiva je bila ona, katero je izdelal Stephenson in ki je peljala prvi vlak med Stocktonom in Darlingtonom. Tehta 12 ton, velika pa 140 ton. Malo lokomotivo so tudi na takratne tanke tračnice postavili, da je bila bolj primerna svoji »veličini«.

NAJVEČJI DALNOGLED.

V Newcastle-u na Angleškem že par mesecev delajo največji dalnogled sveta. Ta veliki teleskop, mojstrsko delo angleške optične industrije, je določen za zvezdarno v Moskvi. Za to veliko kukalo bo Rusija plačala 25.000 funtov ali malo manj kot sedem milijonov dinarjev. Montiranje v Moskvi bo nadzoroval sam ruski učenjak Bjelopolski.

ZLATA JAJCA.

Grozni potres na Japonskem, ki je toliko prebivalcem prinesel smrt, skrb in pomanjkanje, je bil v enem slučaju vendarle ključ do poštenega bogastva. Med pogorelci v glavnem mestu Tokio je bila tudi starodavna tvrčka Maruchachi, ki se je pečala s špeccerijo. Dvanajsta generacija je sedanja. V tej rodbini se že več stoletij od roda do roda podeduje zapečatena oporoka s posebno pripombo, da se sme odpreti le v najskrajnejši sili. Ko je sedanji lastnik vsled požara, povzročene po silovitem potresu, moral zapustiti hišo, je predvsem rešil ta stari dragoceni dokument. Ko je videl, da je popolnoma vse uničeno in opustošeno, se mu je trenotek zdel primeren, da pismo odpre, kar je tudi storil. V pismu je stalo samo: »Kopljite v kleti« ter bilo označeno mesto, kje naj kopeljejo. Ko je oženj ponehal, je Maruchachi sledil navodilu ter izkopal tri prstene lonce napolnjene z zlatim denarjem v obliki jajec, ki izvirajo še iz fevdalnih časov Japonske. Tako je zdaj bogatejši kot kdaj poprej, kajti zlatniki so vredni nad deset milijonov dinarjev.

MESTO PODGAN.

Baje ni nikjer toliko podgan kot v mestu »luči«, Parizu. Ko nastopi noč, švigajo po pariških boulevardih ter cviliijo z odurnimi glasovi. Dr. Marchour od pariškega Pasteurjevega zavoda opisuje to nadlogo mesta Pariza. Pravi, da je podgana človekov najzvestejši tovariš, pred vsem tovariš umazanega človeka. Na svetu je trikrat toliko podgan kot ljudi. Povzročajo mnogovrstne bolezni, celo tako zvane »mrzlice strelskih jarkov« so pripisovali stiku podgane in človeka v stisnjenih prostorih na in za frontami svetovne vojne. Tako zvani lovci podgan ne pomenijo nič, kajti ljudje tega poklica podgane celo goje, da prejmejo razpisane premije, ko predložijo gotovo število podganih repov. Tudi strup je brez pomena, kajti po zahtevu gori omenjenega zdravnika, je podgana najinteligentnejša roparica, ki strup že v naprej sluti ter se ogne zastrupljenih krajev. Edino sredstvo proti podganam je to, da skrbimo, da nimajo od česa živeti. Nobenih odpadkov proč metati, posebno v kanale ne. Vse preostanke v klavninah sežgati. Vsako skladišče bodi betonirano, nobenih lesenih podov. Le na tak način je mogoče vsaj nekoliko omejiti to nadlogo.

RADOVEDNOST.

Oni dan je bila vsled radovednosti neke ženske deset minut vsa varnostna armada mesta Washington v skrajni razburjenosti. Nekega službenika državne blagajne je bila radovedna, kako so ustvarjene ključavnice velikih vzdanih blagajn. V ta namen je zasuka ključ ene odprtih blagajn. V tem hipu pa je nastal v celem velikem poslopju, na policijskem ravnateljstvu in drugod silen alarm. Straže so zapirale vse izhode ter bile z orožjem v rokah pripravljene na vse. Policija cega mesta je pazila, kje se bodo pojavili banditi, pa ni bilo nič.

TAKO SE GOVORI.

Neki angleški trgovec je vzel v službo pripravnega dečka. Več mesecev je pridno delal, ne da bi ga bilo kdaj treba posvariti. Nekega dne pa je dečko stal poleg zaboja in nič delal. »Kaj bi pa rad?« ga vpraša gospodar. »Plačo bi imel rad povišano.« »Koliko imaš sedaj na teden?« »Dvanajst šilingov.« »Koliko bi pa rad imel?« »Vsaj en funt (t. j. 20 šilingov ali 275 Din).« »Ali res?« »Da, res gospod in pa da vam povem, da že tri tedne vedno mislim na to, pa od preoblega dela nisem imel časa, da bi vam povedal.« Dečko je dobil povišano plačo.

ZAPOSLENA TISKARNA.

Nemška državna tiskarna mora vsak dan natisniti 42 milijonov poštnih znamk. Poleg tega pa še 7 milijonov davčnih znamk, 18 milijonov trakov za obdajanje tobaka, 8 miljo-

JOD IZ PETROLEJA.

Že več let produkcija joda iz morske soli ali salpetra zaostaja za povpraševanjem po njem. Kemična industrija rabi silno mnogo tega. Zato je iznajdba ruskega inženirja Konstantina največje važnosti. Ta je namreč odkril način jod v velikih množinah pridobi-

vati po elektrolitičnem potu iz petroleja. Ruska vlada namerava ustanoviti s pomočjo te iznajdbe lastno barvno industrijo, v kateri, kakor znano, igra jod važno vlogo.

SVETOVNE SILE SEDANJEGA ČASA.

Angleški imperij obsega sedaj 35,602.000 kvadratnih kilometrov ter ima 458 milijonov prebivalcev t. j. 27 odstotkov celega sveta. Združene države imajo 9,570.000 km² in 118 milijonov prebivalcev, Francija 12,602.000 km² in 93 milj. prebivalcev, Japonska 682.00 km² in 77 milijonov prebivalcev. Ako pa pogledamo samo države doma, torej brez kolonij, je pa slika vsa drugačna. Britanija ima samo eno desetino posesti v Evropi, Francija štiri desetine, Združene države 9 desetina doma, Japonska pa tri četrtine.

GOLJUFIJA S POMLAJENJEM.

Med prvimi, ki se je dal »pomladiti«, je bil neki londonski hotelir. Uspeh je bil izbo-ren, vse je strmelo — toda samo dve leti. Sedaj je dotični pomlajeni 74letni mož umrl in zdravniki trdijo, da bi bil brez »pomlajenja« dosegel večjo starost. Neki znani kirurg primerja umetno pomlajenost staremu obrabljenemu avtomobilu, v katerega se montira nov motor. Voz bo sicer lahko hitreje vozil, a v najkrajšem času bo popolnoma uničen.

Pismo iz Zagorja.

Lepo je Zagorje, prelepa je dolina, ki se odpira na slovensko in hrvatsko stran. Na obeh straneh jo obrobja nizko gričevje, zasa-jeno z dobro vinsko trto. Tu so bizelski vinogradi. In z grička se na griček pozdravljajo bele cerkve in cerkvice, po dolini se pa vije sanjavota Sotla, meja med nami in Hrvaati; zdaj to malo čutimo, a prej se je zdelo, da loči dvoje svetov. Po večini so tod srednje premožni ljudje, ki so še več ali manj odvisni od bogatašev; tudi zemlja ne rodi tako dobro kakor naša, je težja in jo tudi manj obdelujejo. Dobri so ljudje tod; verujejo, kakor naši ljudje menda več verovati ne znajo, tudi drugače nas prekašajo. Zelo jim je priljubljena božja pot na Sv. Gore. Že zarana ali že prejšnji dan hodijo mimo nas in pojejo lepe Marijine pesmi. Vsi se vračajo zgodaj domov in to vsi trezni, ne kakor naši ljudje, ki smatrajo take poti večkrat za veselice. Za ilir. dobe so bili ti kraji ena sama živa narodna beseda; tudi svojega pevca imajo iz te dobe, ki jim je opeval lepoto domačih krajev, vso to lepoto, ki je razgrnjena pred njimi, a je sami ne vidijo. To je bil Stois; pisal je v domačem jeziku — v zagorskem narečju. Ima nekatere dobro občutene lirске pesmice, po večini so pa same prigodnice. Za to dobo je nastopilo težko mrtvilo. Vse je propadlo, po župnijah ni bilo dostikrat niti cerkvene organizacije, kaj še le svetne. Tako je bilo do najnovejših dni. V ljudsko šolo je zahajal samo oni, ki je hotel znati malo brati iz molitvenikov pri maši v nedeljo. Duhovščina se tod ni veliko brigala ljudstvo. Nobenega prisrčnega razmerja ni bilo med dušnim pastirjem in preprostim, neukim ljudstvom. Ljudske šole so bile čisto navadne, nizke hišice z eno ali dvema sobama s pomanjkljivi učnimi pripomočki. Ljudje berejo samo nekateri, drugače je to nekaj sramotnega za navadnega človeka; pa saj ne more biti drugače, ko je večkrat pol fare, ki ne zna ne pisati ne brati. Tudi rod slabeva. Običajno se tu poročajo ljudje s 16., 17. letom. V te kraje je prišel Radić in ljudje so ga sprejeli kot preroka, čeprav so kmalu propadli njegovi gospodarski zavodi po večini, kolikor jih je bilo po deželi. Tako je ostalo do najnovejših dni. Na srečo pa je prišlo v te zapuščene župnije zdaj nekaj aglinih, dobrih dušnih pastirjev. Ti ljudje so se vrgli z neverjetno pridnostjo na delo, z navdušenjem, ki jim seva iz oči, za vero, ki jo razodeva sleherna beseda. Ker še Hrvatje nimajo svojega dnevnika, imajo večinoma naročenega »Slovenca«. Vse, kar prihaja po navadi v župnijo je nekaj »Domov« in »Seljačkih novine«, »Seljačkih novine« prihaja več. Pa sami pravijo, da bi morale biti take, kakor je naš »Domoljub«. Duhovščina se je vrgla zdaj na delo, od začetka jo je gledalo ljudstvo po strani, a zdaj se jo oklepa z vso svojo otroško zaupljivostjo. Ustanavljajo se cerkvene organizacije, po cerkvah se povsod upeljuje lepo petje, ustanavljajo se, kjer so za to le pripravna tla, orlovski društva, ki sijajno prosojajo, čeprav so Orli izpostavljeni neverjetnim šikanam in zasmehovanju hrvatskega sokolstva. Tako bo katoliška akcija na Hrvatskem prekvasila vso mladež, ki že zdaj vsa neustrašena gre v boj za svoja verska načela. Zdaj bi bilo treba ustanavljati gospodarske zadrage, a zato nimajo ljudi, nimajo dovolj prave, zanesljive katoliške inteligence, sami duhovniki pa tega ne zmorejo, ker nimajo nikjer kaplanov, saj še v povečini župnij župnikov ni. Tla so ugodna, vse je pripravljeno, samo delavcev je treba, ljudi, ki bi ob kakem razočaranju takoj ne obupali. Je res: težka je pot tem ljudem od srca, a kadar spoznajo, da jih ne varaš, da jim hočeš res dobro, te vzljubijo in se te vsi oklenejo in gredo s teboj kamorkoli hočeš. Tako je razumljivo, da se še danes drže Radića in ne skačejo kar čez noč v kako drugo stranko. Ko bodo sami spoznali, da so resnično prevarani, se bodo že oklenili ljudi, ki bodo znali najti pot do njihovih src in duš.

Gospodarsvo

Produkcija premoga v Sloveniji V PRVI POLOVICI L. 1926.

Pred par dnevi smo objavili podatke o produkciji in oddaji premoga v Sloveniji za mesec junij. Danes pa objavljamo statistiko produkcije v prvi polovici tekočega leta v primeri s podatki za lansko leto. Kako se je gibal produkcija v letu 1926. in prvi polovici leta 1926. razvidimo iz sledeče tabele (vse v tonah):

	1925	1926
januar	191.324	179.307
februar	160.534	148.399
marec	163.337	134.070
april	135.921	114.473
maj	122.919	105.294
junij	124.833	112.483
julij	133.254	
avgust	146.273	
september	169.170	
oktober	171.057	
november	141.930	
december	162.030	

V prvi polovici lanskega leta je znašala produkcija 898.868 ton, v tekočem letu pa je nazadovala za 104.842 ton ali 11.6% na 794.026 ton.

Čeprav se je produkcija znatno zmanjšala, so zaloge premovalnikov močno narasle. Sledeča tabela nam podaja statistiko teh zalog.

	1925	1926
januar	38.814	70.000
februar	41.511	81.470
marec	51.432	89.885
april	59.753	93.892
maj	63.226	88.445
junij	61.969	
julij	64.603	
avgust	60.813	
september	65.109	
oktober	69.907	
november	68.073	
december	55.727	

Zaloge premoga so dosegle svoj maksimum v mesecu aprilu, ko so znašale skoro 94.000 ton, medtem, ko so v odgovarjajočem mesecu leta 1925. znašale 62.000 ton, leta 1924. pa 43.700 ton.

Najbolj žalostna pa je naslednja statistika o povprečno zaposlenih delavcih in paznikih.

	1925	1926
januar	12.705	12.955
februar	13.068	11.747
marec	12.892	10.674
april	12.522	10.092
maj	12.299	9.845
junij	12.369	9.272
julij	12.312	
avgust	12.214	
september	12.377	
oktober	12.453	
november	12.522	
december	12.499	

V prvem polletju je bilo torej reduciranih 3683 delavcev. Ker se produkcija premoga ni zmanjšala v takem obsegu, kakor se je zmanjšalo število delavcev, zato nikakor ne moremo priznavati upravičenosti teh redukcij. To velja posebno za redukcije, izvršene v mesecih maj in junij. Če primerjamo povprečna števila zaposlenih delavcev, odpadajočih na 1000 ton mesečne produkcije v

tekočem letu z odgovarjajočimi števili v letu 1925., tedaj vidimo sledečo sliko:

Povprečno: januar, februar 1925. 74, 1926. 75 delavcev na 1000 ton mesečne produkcije; marec, april 1925. 86, 1926. 83; maj, junij 1925. 100, 1926. 87 delavcev na 1000 ton mesečne produkcije.

Pri zmanjšanju produkcije se običajno poslabša razmerje med številom onega delavstva, ki je direktno zaposleno pri produkciji in številom ostalega delavstva, ki ni direktno zaposleno pri produkciji; poveča se torej število na gotovo količino produkcije odpadajočega delavstva.

Število zaposlenih delavcev, odpadajočih na 1000 ton mesečne produkcije bi se moralo torej letos vsled zmanjšanja produkcije v primeri z lanskim letom znatno povečati. Tu pa vidimo ravno nasprotno; to število se je v primeri z lanskim letom zmanjšalo, vsaj v zadnjih štirih mesecih. Iz tega nesoglasja pa moramo sklepati, da so naši premovalniki večinoma ustavili pripravljiva dela v novih rovin, ustavili dela pri investicijah itd., delavstvo, ki je bilo zaposleno pri teh delih, pa odpustili. Taka redukcija nikakor ni upravičena; ne le iz stališča podjetnikov, ki bi morali ravno ta čas izrabiti, da zboljšajo svoje naprave v svrhu pocenitve produkcije, še manj seveda iz socialnega stališča.

Produkcija premoga je v splošnem barometer gospodarskega stanja v državi. Vsako zmanjšanje obrata v industriji upliva na produkcijo premoga. Zato nam ta statistika prav jasno predločuje žalosten gospodarski položaj v naši državi.

Sadna letina je letos v Slov. goricah še precej dobra. Žalob pa je večinoma vse sadje vsled vednega deževja precej bolno, tako da takozvanega »zornega sadja« (Musterošt) sploh ni dobiti. Inozemski, zlasti avstrijski kupci, ki so stalni odjemalci naših slovenjgoričkih sadjarjev, so sami prišli nakupovat, toda kakovost jim ne ugaja in kupčija je radi tega slaba. Enako je s sadno letino po Spod. Štajerskem okrog Brežic in v Soteski dolini. Ker pa je letos po vseh krajih Evrope slaba sadna letina, se bo naše sadje, ki je razmeroma še najboljše, še vedno lahko prodalo. Slaba so večinoma jabolka, dočim so hruške ponekod prvovrstne. Mnogo je letos tudi breskev in sliv. Mari-borski trg je s sadjem vedno dobro založen.

Dobra letina sliv na Štajerskem. Ze dolgo let ni bila na Štajerskem tako dobra letina sliv, kakor letos. Zlasti Slovenske gorice, Dravska dolina in Ptujsko polje bodo imeli letos v obilici tega sadja. Slive že povsod dozorevajo; na mari-borski trg so jih kmetje že pričeli voziti. Pojavili so se že tudi kupci za naše slive, vendar cene še niso ustajene in malokdo blago že sedaj proda. Žal je pri nas zlasti glede kupčije s slivami še slabo poskrbljeno. Tako kmetje sploh ne vedo, da se da jo lepo posušene in v primerne zaboje spravljene slive mnogo bolje prodati, kot pa sveže. Zato se večina blaga, ki se sveže ne proda, namoči in porabi za kuhanje žganja.

Velik delež Jugoslavije na prometu v reški luki. Včeraj smo objavili podatke o nazadovanju prometa v sušaki luki. Medtem ko je letošnji promet preko Sušaka padel na eno tretjino lanskega prometa, se je promet preko Reke obdržal na lanskem višini. Celokupen promet (uvoz in izvoz) reške luke je znašal v prvi polovici t. l. 870.577 ton; od tega prometa odpade na Jugoslavijo 160.000 ali 43%, na Italijo 18%, na Ogrsko 18%, na Češkoslovaško 12% in na ostale države 6%. Skoro polovica prometa reške luke odpade torej na našo državo. V prvem polletju se je preko Reke izvozilo 213.950 ton od tega odpade nič manj kot 128.870 ton ali 61% na izvoz našega blaga preko Reke. Medtem ko Sušak propada živi torej reška luka po večini od našega prometa.

Znižanje diskonta v nasledstvenih državah. Ogrska narodna banka je znižala oficijelno diskonto mero od 7% na 6%, ker se je stanje na denarnem trgu toliko zboljšalo, da se je bati, da Narodna banka izgubi kontrolo nad denarnim

trgom, ki je pa ravno sedaj, v času financiranja žetve, zelo potrebna. Tudi Avstrijska narodna banka je nedavno znižala diskont od 7,5% na 7%, Poljska od 11% na 10%, Češkoslovaška pa namerava v kratkem izvesti znižanje za 1/2-1%. Ta znamenja in tudi drugi simptomi nam kažejo, da je srednjeevropska kriza prekoračila najnižjo točko depresije in da moremo v doglednem času pričakovati zboljšanje konjunktura.

Povišanje carine na pšenice v Avstriji. Vsled padca cene pšenice se s 1. septembrom avstrijske dvigne carina od 0,25 zlatih kron na 1,10 zlatih kron. Carina na moko bo znašala 2,45 zlatih kron.

Kartel češkoslovaških sladkornih tovarn. Pogajanja za osnovevanje kartela češkoslovaških sladkornih tovarn hitro napredujejo. Obstojajo le še malenkostna nasprotja glede kontingentiranja in načina določitve cen.

Cene hmelja v Zateu. V zadnjem času se znanuže živahno nakupovanje po ceni 2800 do 3200 Kč za 50 kg (93—103 Din za 1 kg).

Uvoz gradbenega lesa v Egipt. Uvoz gradbenega lesa predstavlja v Egiptu važno postavko v uvozu te države, kajti ves gradbeni les se mora uvažati. V letu 1925. se je uvozilo v Egipt 842.000 kub. m. gradbenega lesa v vrednosti 522 milijonov dinarjev. Po količini je največ uvozila Romunija (40%), potem Finska (37%) in Švedska (10%). Ostale države so uvozile le 13%. Naš izvoz gradbenega lesa v Egipt je bil v letu 1925. razmeroma majhen, znašal je le 3,8% celokupnega egiptovskega uvoza.

Odprava konkurza. Ker se je sklenila prisilna poravnava, je odpravljen konkurz o imovini Pongrac Trautnkarija, trgovca v St. Ilju pod Turjakom.

Občni zbor rudnika in železarne v Štoreh se vrši dne 20. septembra 1926 v tovarniških prostorih v Štoreh.

Borza

Dne 27. avgusta 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.5091—13.5491 (18.5009—18.5409). Italija 184.90—186.10 (186.13—187.39). New York 56.462—56.702 (56.48—56.78). London 275.125—276.325 (275.23—276.43). Praga 167.71—168.71 (167.75—168.75). Dunaj 7.992—8.032 (7.992—8.032). Curih 10.9451—10.9851 (10.948—10.988).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125). Budimpešta 72.45 (72.40). Berlin 123.475 (123.40). Italija 16.90 (17.075). London 25.15 (25.151). New York 518.25 (518). Pariz 14.81 (14.825). Praga 15.35. Dunaj 78.15 (78.1675). Bukarešt 2.525 (2.42). Sofija 3.73 (3.73). Varšava 57.25. Amsterdam 207.512 (207.55). Bruselj 14.2625 (14.25).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.45—49. Kodanj 187.55—95. London 34.30—40. Milan 23.08—18. New York 706.55—709.05. Pariz 20.24—34. Varšava 78.24—34. Valute: dolarji 704, angleški funt 34.23, francoski frank 20.47, lira 23.22, dinar 12.51, češkoslovaška krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 109.95, Zagreb 59.47, Pariz 96.125, London 163.75, New York 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRIJ.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 74.50—75.50, vojna odškodnina 295 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—195, Ljublj. kredit na 170 den., Merkantila 90 den., Prastrediona 866—870, Slovenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 110—110, zaklj. 110, Vevče 108 den., Sešir 103 den., Stavbna 55—65.

Zagreb. 7% invest. posoj. 75—75.50, agrari 40.50—41, vojna odškodnina aranž. 298—299, kasa 297.50—298, avg. 298.50—299, sept. 300—301, Hrv. esk. 100—100.50, Kred. 101—102, Hipobanka 56—56.50, Jugobanka 92—93, Prastrediona 865—867.50, Ljublj. kreditna 165—170, Slovenska 50—52, Srpska 130—131, Litorale 7 bl., Eksploatacija 10—12, Sečera 865—875, Gutmann 255—260, Slavex 140—145, Trbovlje 865—870, Vevče 108 den.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 830.000, Živno 720.000, Alpine 870.000, Greinitz 115.000, Trbovlje 445.000, Hrv. esk. 146.000, Leykam 126.000, Avstr. tvornice za dušik 260.000, Mundus 1,200.000, Slavonija 37.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovi plohi, obrobljeni, od 27 do 100 mm, I, II., fco meja 1 vag. 775—775, zaklj. 775, deske (smreka), 19 mm, 4 m dolž., media 23, fco vag. meja 480 den., hodi (smreka, jelka), od 25 cm naprej, fco vag. naklad. post. 190 d. — Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 267.50 bl., pšenica bačka stara, fco naklad. post. 292.50 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza, fco vag. nakl. p. 180 bl., koruza fco v. Sisak 195 bl., rž domača, f. naklad. post. 190 bl., otrobi srednji, fco slov. post. 155 bl., oves novi, fco naklad. post. 165 bl., fižol

beli novi, fco vag. naklad. post. za september 200 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, lco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravna, lco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Sport

Viktorija (Zagreb): Ilirija. V nedeljo ob 17. uri — predtekmaj Jadran: Ilirija rez. ob 15. uri 30 minut. SK Ilirija odpravi jesensko nogometno sezono v Ljubljani z gostovanjem zagrebske Viktorije, enega najboljših moštev, s katerimi momentano razpolaga Zagreb. Viktorija je na glasu tehnično odličnega, dobro vigranega, pri tem pa fair in discipliniranega moštva. V Viktoriji igra Premier, reprezentančni centerhalf Zagreba in naše državne reprezentance, v finalu za kraljev pokal med Zagrebom in Belgradom najboljši igralec na terenu. V moštvo igra dalje Vidmajer, bivše popularno levo krilo ljubljanske Ilirije. Viktorija nastopi v Ljubljani s kompletnim teamom: Hrvanek—Podupski, Gregurek—Govedić, Premrl, Vorko—Vidmajer, Demerec, Anđelo, Kornfeld, Sikorija. V isti postavi je pred kratkim zmagała nad močno zagrebsko Concordijo s 4 : 2.

II. kolo juniorskih tekem za utešno darilo SK Ilirija se vrši jutri, v nedeljo dopoldne na igrišču Ilirije. Ob 9. uri nastopita Panonija in Mladika, ob 10. uri Jadran in Triglav. Finale med obema zmagovalcema se odigra 5. septembra.

Jugoslavija: Romunska. 3. oktobra se vrši v Zagrebu meddržavna tekma nogometnih reprezentanc Jugoslavije in Rumunije.

Slovenskega sportca 26. številka je izšla v četrtak. List razpravlja uvodoma o zadnjih mučnih incidentih povodom lahkoatletskega prvenstvenega tekmovanja, katerih smo se kratko dotaknili tudi v našem listu, prinaša dalje obširen pregled tega tekmovanja in strokovno oceno, poročila o nogometnih, bazenskih i. dr. prireditvah ter aktualne članke o težki atletiki, mednarodnem sportnem gibanju itd. — Očitek lista napram sportnim rubrikam dnevnih listov, češ da mirno in brez kritike tolerirajo nepravilnosti in bolne pojave v našem sportu, kakor so se dogodile n. pr. v juryju lahkoatletskega prvenstvenega tekmovanja, mislimo da ne veljajo našemu listu. — Slovenski sport stane četrtletno 20 Din, ter se naroča v upravi Rimske ceste št. 10. — List je v splošnem dobro urejevan ter zasluži, da ga kot edino slovensko sportno revijo toplo priporočimo.

SVETOVNO AVTOMOBILNO PRVENSTVO.

Za svetovno avtomobilno prvenstvo letošnje ga leta je bilo razpisanih pet tekem; štiri so končane, peta se vrši 5. septembra na dirkališču Monza pri Milanu za Veliko darilo Italije. Doslej so dovršene tele tekme: Veliko darilo Indianopolisa, Veliko darilo Evrope, Veliko darilo Francije, Veliko darilo Anglije. Obvezen za vse je samo start za darilo Italije, zato, ker je letos italijanski avtomobilni klub priredil prvenstvenih tekem; dva druga starta sta pa poljubna, za dve od omenjenih štirih dirk. Udeležba letos ni bila velika. Za naslov prvaka prideta v poštev samo tvečki Bugatti in Delage. Pravico do notacije pri tekmi ima samo prvi voz vsake tvečke; če prideta dva voza iste tvečke kot prvi in drugi na cilj, se piše številka samo prvemu vozu. Prvi, ki pride, dobi eno točko, drugi 2, tretji 3, četrti 4; številke 5 dobi voz, ki je startal, pa ni prišel na cilj; št. 6 pa voz, ki se je priglasil, pa ni startal. Točke posameznih tekem se seštevajo, in kdor jih ima najmanj, tisti dobi naslov svetovnega avtomobilnega prvaka.

Doslej je takole: Indianopolis Bugatti 6 točk, Delage 6; Veliko darilo Francije 1 in 6; Veliko darilo Evrope 1 in 3; Veliko darilo Anglije 2 in 1. Skupaj torej Bugatti 10 točk, Delage 16. Kakor vidimo, Bugatti enkrat sploh ni startal, Delage pa dvakrat ne. V Ameriko ni šla nobena teh dveh tvečk (Prim. naš članek o Lockhartu, zmagovalcu dirke pri Indianopolisu). Vzemimo sedaj za Bugattija najslabši slučaj, da v Monzi starta, a ne pride na cilj, torej dobi 5 točk, skupaj 15 točk. Delage pa dobi v najboljšem slučaju še 1 točko, skupaj 17 točk. Načelno je torej že danes Bugatti avtomobilni prvak. Lani si je priborila prvenstvo italijanska tvečka Alfa-Romeo.

29. avgusta žrebanje loterije „Katol. doma“ v Ljutomeru. - Kupujte srečke!

Sven Elvestad:

Železni voz.

Roman.

V našem slučaju imamo opraviti najprej z obtežilni mobnašanjem mladega Gjaernaesa, ki kaže naravnost na to, da je bil udeležen pri gozdarjevi smrti, nato z umorom, in potem z železnim vozom, o katerem se zdi, da stoji z vso zadevo v neki zvezi. Dokler sem pri svojem umovanju jemal za gotovo, da sodi to troje skupaj, sem zavedal na zmešnjavo in spet samo na zmešnjavo, kakor hitro sem pa začel izločevati posamezne reči, je bila vsa zadeva že preglednejša. Dragi prijatelj, nimamo opraviti samo z eno stvarjo — ampak s tremi, popolnoma različnimi rečmi. Poglavje o mladem in starem Gjaernaesu je zadeva zase, železni voz tudi zadeva zase.

»In potem umora,« sem posegel vmes.

»Umor,« me je popravil detektiv, »kajti gre samo za enega. Stari Gjaernaes ni bil umorjen, samo gozdar.«

»Ali pa res nič ne slutite, kdo je ubil gozdarja?« sem vprašal.

»Gotovo, pač,« je odvrnil Asbjörn Krag, »še da bi bil lahko šel tja in pokazal nanj s prstom.« Detektiv je hitro zapustil mojo sobo in mi še zaklical:

»Posedel bom tu zunaj in čakal na vas. Samo požuriti se morate, kajti ob šestih bomo imeli oseko.«

»Obljubljate mi torej, da bom videl železni voz?« sem vprašal radovedno.

»Storiti hočem, kar morem,« je odvrnil.

»Mislim, da premorete marsikaj, česar drugi ljudje ne premorejo,« sem zaklical za njim. »Popolen čarodej ste.«

»Samo človek sem,« je odvrnil Asbjörn Krag, »toda redkokdaj se motim. Požurite se, prosim.«

29

Hi tro sem se oblekel. Tresel sem se kakor v mrzlici. Ali zato, ker sem tako napeto poslušal detektivovo povest ali pa je bila to obojina posledica nezvesti? Gotovo je bilo krivo oboje. Na vsak način sem se zelo veselil, priti iz sobe. Večno, razburljivo govorenje Asbjörna Kraga o starem mrtvem možu, o umoru, o železnem vozu me je bilo po malem zelo potlačilo.

Končno sem bil gotov. Asbjörn Krag je sedel na kamnu ob poti in čakal, ...

... Na koncu konca je prišlo do tega, da nisem videl železnega voza in da se ni rešila tajna tega nesrečo znanečega vozila. Toda tolažilo me je, da je bil navidezno Asbjörn Krag prav tako razočaran kakor jaz sam.

Detektiv me je peljal čez vres tja do mesta, kjer sva slišala v prošli noči zdrdrati železni voz proti morju. Nastala je popolna tišina. Ob obrežju je bilo nekaj majhnih čolnov; z njih so s pomočjo dolgih drogrov in grezlik preiskovali morje.

»Ali iščejo železni voz?« sem vprašal.

Asbjörn Krag je priklimal. »Tukaj doli se je strmoglavil.«

Asbjörn Krag je vodil delo nekako uro dolgo. Končno se je ozlovoljil, kajti našel ni ničesar. Pri tem je začela voda spet naraščati in detektiv je bil prisiljen, za ta dan ustaviti delo.

»Slabo orodje,« je mrmral nejevoljno, »prisiljen sem brzojaviti v Oslo.«

Napisal je brzojavko in poslal z njo sla na postajico.

Nato sva odšla proti hotelu. Začelo se je že mračiti.

Asbjörn Krag, ki je bil ves popoldan tako izredno in očitno zgovoren, je postal sedaj prav kratkih besedi. Medtem sem zvedel, da so prepeljali truplo starega Gjaernaesa v dvorec in da bo sin že jutri odšel v prestolico, urediti zadevo z zavarovalnico.

Ko sva prišla na hotelsko verando, kjer je mrgolelo gostov, sem zašepetal Asbjörnu Kragu v uho:

»Ali bi mi hoteli pokazati sedaj zločinca?«

Toda detektiv je zmajal z glavo. »Ne še,« je dejal.

Bil je zares čuden človek. Včasni ni vedel, kam bi se dejal s svojo blebetavostjo, nato pa je nenadoma, navidezno brez posebnega vzroka, umolknil in se zaprl vase. Smatral sem za gotovo, da je prav za prav to stanje pri njem bolj naravno in da blebata tja v en dan samo, ako zasleduje s tem meni nerazumljiv namen.

»Toda vseeno, naj je govoril ali molčal — vedno se mu je razpoznavala zasmehljiva poteza okoli ust in njegove oči so izražale stalno nekaj zvedavega in preiskovalnega.

Včasni je zastavljal najbolj čudna, presenetljiva, ali očitno brezsmiselna vprašanja. Tako tudi ta večer. Bilo je že polenajstih; kramljal sem z nekaterimi prijatelji med gosti, ker še nisem čutil potrebe iti spat. Nekdo je p redlagal kvarte. In tudi jaz sem hotel igrati. Zato sem šel v sosedno sobo po kvarte; ko sem odprl vrata, sem stal nenadoma iz oblička v obliček Asbjörnu Kragu nasproti, katerega tekmo zadnjih ur nisem bil videl. Zdrnil sem se, kajti nehoti osupnemo, ako najdemo človeka v sobi, o kateri smo mislili, da je prazna.

»Misliš, da ste odšli domov.«

»Kakor vidite,« sem odvrnil, »še nisem šel. Posedel sem še malo.«

Asbjörn Krag je skremžil obraz in se zarežal, njegovi veliki beli zobje so se naravnost svetili skozi temo.

»Dozdeva se mi, da vendar le nimate prav radi svoje samotne koč,« je dejal.

Na to nisem vedel kaj odgovoriti. Samo začudil sem se, kajti ni bilo prvič, da je govoril detektiv — skoro grozeče — o samotni moje hišice.

=====

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanske knjižarne v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kasadski roman 18 Din, vez 30 Din — 20. zv. Ed. About, Kralj gor. 18 Din, vezan 30 Din — 21. zv. H. R. Hagbard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez 40 Din — 22. zv. Otroka kaplana Granta. Popolnoma okoli sveta. Roman v treh delih 48 Din, vez 58 Din.

=====

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/I. Telefon šte. 950.

UNDERWOOD

Resolucije kmetskih dnevov v Mariboru.

Temelji kmetijske stanovske kulture.

(Marko Kranjc.)

Temelji kmetijske stanovske kulture so: ljubezen do domače grude, preprostost, svobodoljubje, spoštovanje do izročila očetov združeno s smislom za sodobni napredek, zdrav ponos, vzorno družinsko življenje in globoka vernost. Na teh temeljih se razvijajo obnova samoniklega kmetijskega življenja. Predvsem kmetijski stan ne sme biti samo skupina gospodarskih privrednikov, ampak mora izvrševati tudi versko-kulturne naloge.

Kmet stebler naroda in države.

(Dr. Josip Leskovar.)

1. Središče kmetijskega življenja, prosvetnega in gospodarskega je občina. Vse prosvetne in socialne ustanove občine morajo imeti v kmetijskih krajih kmetijski značaj, šola, prosvetne naprave, zakonodaja, uprava itd.

2. Ker je kmet jedro naroda in države, mora tudi država predvsem kmeta upoštevati. Sredstva za to so ustanovitve strokovne kmetijske organizacije, kmetijskih zbornic in stanovskega parlamenta.

Vrline kmetijskega gospodarja in voditelja.

(Posl. Vesenjak.)

1. Napredek kmetijskega stanu odvisi od dobrih kmetijskih voditeljev. Kmetijski voditelji so tisti najboljši kmetje, ki so v življenju, gospodarstvu in v celoti svojih soseski.

2. Dolžnost teh vodilnih kmetov je, da se brigajo za svoje stanovske tovariše v vasi, društvih, župniji in občini.

Kmetijski posli in kmetijska obrt.

(Posl. Zebot.)

1. Kot pripadniki krščanskega socializma in protivniki razrednega boja stojimo na stališču, da je treba ohraniti in ojačiti sporazum med posameznimi stanov. Osobito priporočamo pravi sporazum za vse stanovce, ki pripadajo kmetijskemu prebivalstvu. Kmet, kmetijski delavec, vinčar, posel in kmetijski rokodelce — obrtniki so eno telo. Priporočamo vsem našim organizacijam, da delujejo v pravcu združitve, zedinjenja, občestva vseh vej kmetijskega stanu.

2. Ugotavljamo, da je liberalna doba s svojo zakonodajo prinesla propad sporazumnega bratrskega razmerja med kmeti, posli, delavci in obrtniki. Zahtevamo od zakonodajnih zastopstev, da dosedanja pogubonostna smer zakonodaje spremenijo in uredijo po načelih krščanske pravičnosti, t. j. po ciljih krščanskega socializma.

3. Da se zavezajo nesrečni beg ljudstva z dežele v mesta in tovarne, kateri ogrožajo obstoj kmetijskega stanu, priporočamo našim organizacijam, da s predavanji vplivajo na ljudstvo, naj ostane zvesto kmetijski hiši in kmetijski grudi. Z begom v mesta se dela samo konkurenca ubogim delavskim slojem v mestih in tovarnah in se širi brezposelnost in množijo številni gladujoči. Od vlade zahtevamo, da z dobro zakonodajo podpira ljubezen do kmetijskega stanu posebno med posli, kmetijskimi delavci in obrtniki na deželi. Kakor v drugih državah, naj vlada tudi pri nas podpira obstoj teh vej kmetijskega stanu z oskrbo za služaj bolezni, nezgod in za onemoglost.

4. Položaj kmetijskih obrtnikov in rokodelcev je danes kritičen. Svobodna konkurenca uničuje njih obstoj. Zahtevamo, da vlada zaščiti napredek in eksistenco malega obrtništv na deželi.

Kmetijska prosveta.

(Prof. Capuder.)

Ugotavljamo, da je danes slovenski kmet brezprimerno težak boj za obstanek. Od izida tega boja je odvisen tudi obstanek slovenskega naroda. V tem boju mu more največ pomagati smotrna stanovska strokovna in obča izobrazba. Zato je potrebno:

1. Da se osnovno šolstvo čimprej uredi tako, da bo krajevnim, v Sloveniji sami, zelo različnim razmeram primerno urejen pouk v kmetijstvu (gospodarstvu in gospodinjstvu) in v vseh onih strokah, ki morejo kmeta v njegovem boju podpreti (razne domače obrti) od tretjega šolskega leta dalje po načelih delovne šole tvoril bistveni del učnega načrta.

2. V ta namen je treba preurediti tudi učni načrt učiteljskega tako, da se usposobi učiteljske za ta pouk. Na učiteljskih se morajo predvsem natančno spoznati gospodarski pogoji onega ozemlja, v katerem bo učitelj deloval. Tudi se mora pospeševati čimprej stalnost učiteljskega in omogočiti, da bo učitelj rad deloval na kmetih in ne le hrepenel po udobnostih mest in večjih krajev.

3. Nezadostno strokovno kmetijsko šolstvo se mora izpopolniti in učni načrt urediti krajevnim razmeram primerno ter izločiti iz njega vse, kar povzroča, da iz dosedanjih kmetijskih šol izhajajo uradniki in le v mali meri kmetijski gospodarji. Pri strokovnem šolstvu naj se tudi pospešuje zasebna iniciativa zlasti nekaterih samostanov.

4. Za kmetijsko mladino od 14. do 18. leta naj bi zlasti Orlovstvo svoje načrte glede izobrazbe čimprej izvedlo in preskrbelo, da se vztraja primerno za to poskrbi tako kakor za odraslo mladino potom raznih izpitov in točnega poslovanja.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. dne 27. avgusta 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometar	Toplota	Rel. vlaga	Veter in brzina	Oblak.	Vrsta padavin	V Ljubljani je
kraj	čas	v C°	v %	v m	0-10	ob opazovanju	v mm da 7h
Ljubljana (dvorec)	7	763,5	15,7	85	mirno	2	
	8	763,0	17,4	80	WNW 0,5	7	
	14	764,0	22,7	64	SE 5	8	
	21	766,5	19,4	71	SE 3	8	
Maribor		764,5	18,0	84	E 7	10	
Zagreb		763,4	21,0	78	NE 7	1	
Belgrad	8	762,0	21,0	80	mirno	0	
Sarajevo		763,0	18,0	71	mirno	0	
Skoplje		762,3	21,0	47	mirno	0	
Dubrovnik		761,5	19,0	83	mirno	0	
Praga	7	765,9	12,0	—	WNW 7	5	

Dunajsko vremensko poročilo za 28. avgust: nič več tako toplo, precej oblačno.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

DVE DIJAKINJI sprejem na stanovanje in na hrano. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 5812.

KUHARICA

starejša, samostojna, IŠČE SLUŽBE. Gre tudi na deželo. Naslov: Ivana Štebilitz. Prebačevo 26, p. Kranj.

Trgovski sotrudnik. Dobro prodajalec, 29 let star, s prav lepimi spričevanji, dobro verziran, izkušen trgovine s mešanim blagom — boče premeniti svoje mesto; gre kot pomočnik ali kot poslovodja, ter položi kavelj. Nastopi 20. oktobra. — Ponudbe na upravo pod: »Dobra moč«.

Sprejem DIJAKA nižjih razredov. Streliška ulica št. 4. 5809

DIJAKA se sprejme na stanovanje in hrano. Plača po dogovoru. Naslov v upravi pod: 5810.

SOSTANOVALCA iščem. 170 Din mesečno. Naslov v upravi: 5811.

MESEČNA SOBA se odda sredi mesta. — Naslov v upravi: 5819.

Dijak se sprejme na hrano in stanovanje. Elektr. razsvetljava. V bližini realke in tehn. šola. Naslov pove uprava pod št. 5818.

DVA DIJAKA se sprejme na stanovanje z delno ali pa tudi v popolno oskrbo. Trnovska ulica št. 3. 5779

Dijak niž. razredov sprejme boljša družina z vsjo oskrbo. Naslov se izve v upravi pod št. 5778.

DIJAK sprejme na hrano in stanovanje gimn. profesor. Kolodvorska ulica št. 13, pritličje, od 1 do 4. 5780

Mlašč DIJAKINJO sprejem na hrano in stan. Naslov v upravi št. 5822.

Vajenec

za medicinsko in slabičarsko obrt se sprejme iz dobre in poštene hiše. Prednost imajo zdravi in močni. — Ponudbe upravi lista pod št. Marjiv 5890.

Izprašen kurjač samec ali tudi oženjen, brez otrok, dobi takoj službo in stanovanje. — Ponudbe na svečarju J. KOPAC & Komp. Ljubljana, Celovška c. 14.

Šoferja

s takojšnjim (ali pa 5. IX.) nastopom za trgov. potovanja, rabim. Le trezni, popolnoma zanesljivi in pridni, po močnostih izučeni mehaniki, naj pošljejo ponudbe z naznako zahtev (stan in hrana v hiši) na Aloma Company, Ljubljana — pod št. 5782.

Iščemo za ondoto okrož. enega »Official Daeler« (okrož. zastopnika)

Udoben posel za pisarno mizo. Brez strokov. znanja. Znanje nemščine potrebno. Dobitek mesečno 100 do 150 dolarjev, tudi kot stranski zaslužek. — Vprašanja pod »Fordsystem 194« na oglasni zavod »INTERREKLAM« d. d. Zagreb I-78 — Strassmayerova 6. 5823

SVETLA SOBA z elektriko, in dobra prehrana za zmerno ceno na razpolago terno ali štirim gimnazijcem. — ANICA MAJHEN, Strassmayerjeva ulica 6, Maribor. 5826

Naznanilo preselitve!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svojo trgovino z Brega št. 20 na Stari trg št. 6 (dosedaj trgovina Piškur). Cenj. odjemalcem zagotavljam točno in solidno postrežbo v vsakem oziru.

Se priporoča
Anton Mihelčič.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Grilzner, Adler Tudi na obroke! LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v veselem brezplačno. Večletna garancija.

Združene papirnice Vevče, Gorčane in Medvode d. d. v Ljubljani, iščejo za svojo komercialno centralo, eksportni oddelek v Vevčah pri Ljubljani

eksport. korespondenta

s službenim nastopom dne 15. septembra t. l. Zahteva se: tuzemsko državljanstvo, popolna trgov. naobrazba in praksa, perfektno znanje angleščine, francosčine, slovenščine in nemščine. Reflektira se samo na vestno in marljivo moč. Samci imajo prednost. S službenimi prejemki je zvezano naravno stanovanje s prosto kurjavo in razsvetljavo. Izčrpne ponudbe s curriculum vitae in prepisi spričeval ter navedbo zahtevkov so nasloviti na Tajništvo Združenih papirnic - Ljubljana, Dunajska cesta št. 1.

Naznanilo preselitve!

Leopold Rnez, trgovec z mešanim blagom in deželnimi pridelki v Radovljici, je preselil svojo trgovino iz Oton Homanove hiše št. 46 v lastno hišo št. 45, po domače pri Primožu v Radovljici.

Cenjenim odjemalcem se zahvaljujem za dosedanje zaupanje ter se najtopleje priporočam za nadaljnjo cenj. naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Leopold Rnez.

Dr. med. VI. Mogilnicki

zdravnik

zopet redno ordinira

v Sv. Jurju ob juž. žel.

v lastni hiši št. 92

od 2. septembra naprej

Najpopolnejši

STOEWER

šivalni stroji

za šivanje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Praden si nabav. stroj, ogledite si to izrednost pri (vrčki)

L. BARAGA

Ljubljana

Selenburgova ulica št. 6/I.

Brezplačen pouk 15 l. jams

Telefon šte. 950.

Kopalne hlače, otroške majce, mrežaste, modne

raznih barvah, dokolenice, palice, nahrbtnike, žipke, dišeče milo, potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. Najnižje cene!

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
OB VODI BLIZU PREŠERNEVEGA SPOMENIKA

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilogi v naravnih barvah (193 barvanih slik). Elegantly vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.